

SUNT FÖRNUFT

NR 3, SEPTEMBER 2013
PRIS 70 KR SKATTEBETALARNA.SE

TEMA
Sambo eller gift?
Skillnaden är stor.

SLOPA VÄRNSKATTEN

Lars Calmfors, professor i nationalekonomi

”Framgång för Skatte-
betalarna. Dubbel-
bestrafningen avskaffad.”

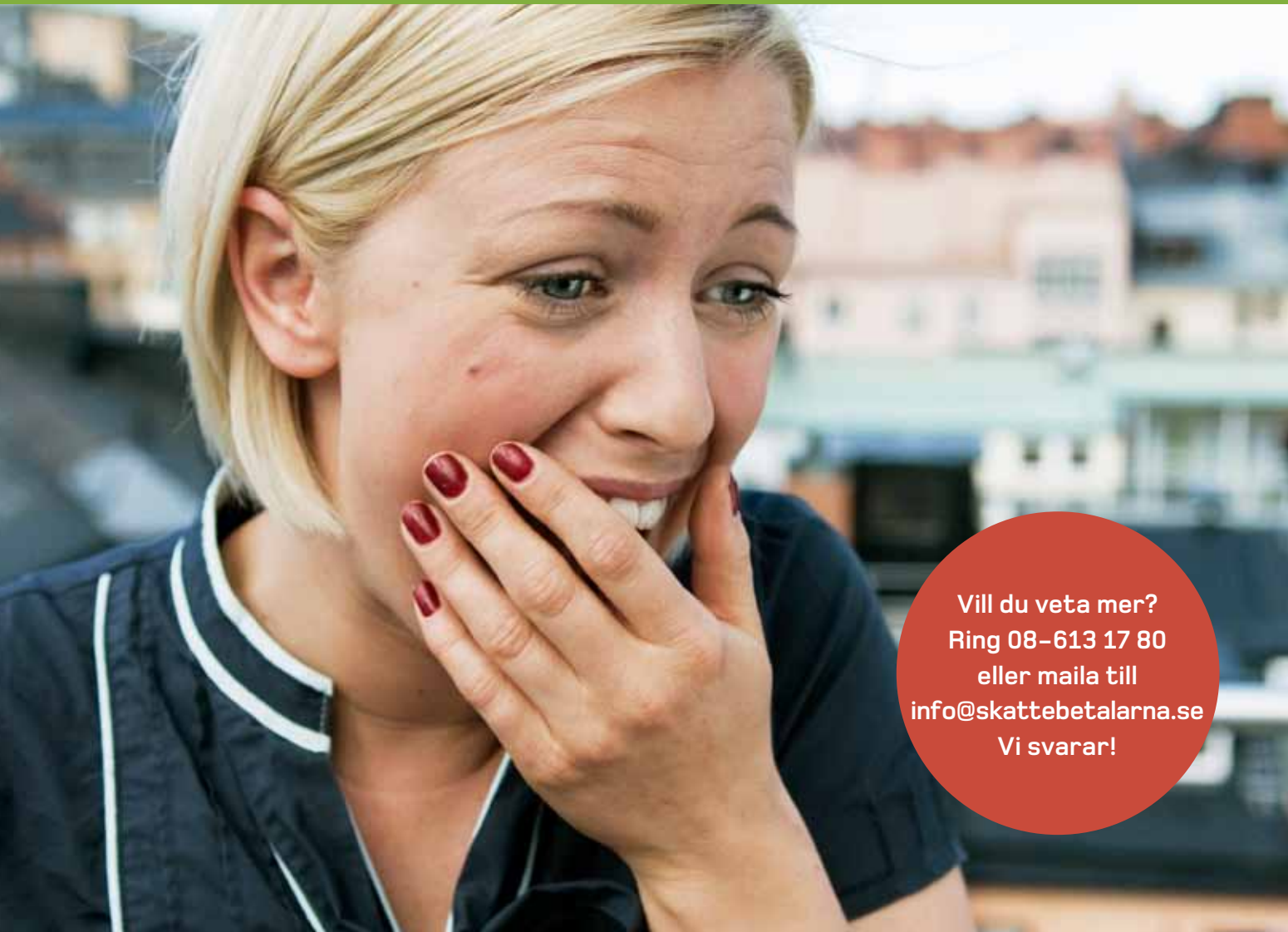
De festar lyxigt
för dina
skattepengar

”Dina pengar
slösas bort!”

JOACIM OLSSON, VD SKATTEBETALARNA

VAD GÖR DU OM SKATTEVERKET KOMMER?

Vill du veta mer?
Ring 08-613 17 80
eller maila till
info@skattebetalarna.se
Vi svarar!

Varje år hamnar tiotusentals företagare i skatteprocess. Att driva den själv och utan juridisk expertis är komplicerat och i regel dömt att misslyckas. Skatteverket är nämligen både åklagare och domare. Dessutom är beviskraven vid en skatteprocess höga.

OM DU VILL VETA MER

Läs mer på www.skattebetalarna.se/Skattejuridiskservice/Juridiskservice, där kan du också beställa Skatterättsskydd. Du kan ringa in din beställning på 08-613 17 00 (mån-fre kl. 8.30-12.00 samt 13.00-16.00).

OM SKATTEBETALARNA

Sedan starten 1921 har Skattebetalarnas Förening varit ett stöd för privatpersoner och småföretag att hantera sin skattesituation. Men också en tydlig röst i debatten för låga och synliga skatter, hushållning med offentliga medel och rättssäkerhet för skattskyldiga.

Med Skattebetalarnas Skatterättsskydd för småföretagare så får du relevant juridisk hjälp vid en skattetvist. Våra erfarna skattejurister ansvarar för all skriftväxling, företräder dig vid eventuella muntliga förhandlingar samt bevakar alla svarstider. Allt detta får du för 2500 kronor om året. Utan extra kostnader, självrisk eller kostnadstak.

**SKATTE
BETALARNA**

Officiellt organ
för Skattebetalarna
den 11 september 2013
årgång 92

ANSVARIG UTGIVARE

Joacim Olsson, 08-613 17 35

CHEFREDAKTÖR

Åke Jungdalen, 08-613 17 20

ake.jungdalen

@skattebetalarna.se

PRENUMERATION

08-613 17 00,

info@skattebetalarna.se,

4 nr/280 kr

ANNONSER

Lars-Börje Dorfh,

l-b.dorfh@adspace.se

08-795 29 70,

fax: 08-795 53 50

Adressändring

info@skattebetalarna.se

Repro och tryck

Done, Stockholm, och Roto

Smeets, Nederländerna, ISSN

0039-5455

Nästa nummer

utkommer den 20 november.

TS-upplagan för 2013 är

49 100 ex

Omslagsbild

Michael Brannås

SKATTE BETALARNA

Skattebetalarnas Förening

Postadress:

Box 3319, 103 66 Stockholm

Besöksadress:

Sveavägen 66

Tel: 08-613 17 00

Plusgiro: 565-2

Hemsida:

www.skattebetalarna.se

Medlemmar i World taxpayers asso-

ciations, www.worldtaxpayers.org

och Taxpayers association of Europe,

www.taxpayers-europe.org

Medlemsadministration

Tel: 08-613 17 00,

måndag-fredag kl 8.30-12.00

samt 13.00-16.00.

Skatteservice

för medlemmar

● Skattesvar dygnet runt på

www.skattebetalarna.se.

● Personliga, skriftliga svar på

skattefrågor mot avgift.

● Telefonrådgivning måndag-

fredag kl 9.00-11.30,

4 gånger/medlem och år.

Tel: 08-613 17 80,

medlemsnummer krävs.

(Ditt medlemsnummer står på
baksidan av Sunt Förnuft.)

Dina pengar slösas bort!

JAG GILLAR ATT SÄTTA LITE GULDKANT på tillvaron.

När jag handlar blir det ofta fler saker med hem än vad som stod på inköpslistan. När min fru fyller år överskrids som regel budgetramarna för presentinköp. Och kommer vänner på middagsbesök så är råvarorna viktigare än priset. Det är en sorts slöseri – ett sätt att göra tillvaron lite roligare, upplevelsen lite bättre, glädjen lite större.

MEN DET ÄR SKILLNAD PÅ SLÖSERI OCH SLÖSERI. Att vi är många som unnar oss det lilla extra är en sak – det är våra egna pengar och vi väljer själva om vi ska spara eller slösa. Att politiker och tjänstemän slösar bort andras skattebetalningar är mer upprörande. Följden blir då att vi får offentliga tjänster som inte håller den kvalitet som vi har rätt att förvänta oss.

Tyvärr kommer nya exempel på offentligt slöseri i tät följd. Där finns Tillväxtverkets numera välkända fest på Grand Hotel. Där finns myndigheternas representation på 100 000-tals kronor under Almedalsveckan. Där finns Hofors kommun, som betalar tre miljoner kronor för att

Burger King ska sälja hamburgare på orten. Där finns Borlänge kommun, som trots stora under-skott under många år, nu lånar 50 miljoner kronor för att renovera arenan där fotbollslaget Brage spelar.

Ofta tar sig slöseriet mindre uppenbara uttryck. Som när Ockelbo kommun nyligen försökte manipulera en upphandling av en vattenrutschbana – den i förväg utsedde leverantören skulle få uppdraget oavsett om priset var konkurrenskraftigt eller inte. Eller som när Banverket presenterar glädjekalkyler för att få politiskt stöd för byggandet av Botniabanan, medvetna om att deras anslag därmed över tid

skulle öka eftersom en investering sällan avbryts när skattemedel väl har plöjts ned i ett projekt.

Ibland är slöseriet en följd av ineffektivitet. Nyligen avslöjades av en statlig utredning att det svenska landsbygdsprogrammet, som kostar fem miljarder kronor per år, i princip saknar mätbara effekter.

Varje år slösas enorma belopp bort i offentlig sektor, genom vidlyftigheter, riggade upphandlingar, dålig kostnadskontroll och bristande produktivitet. Varför?

En förklaring är att egenintresset ofta påverkar beslut inom politik och offentlig förvaltning. Det allmännas bästa är helt enkelt inte alltid samma sak som det bästa för beslutsfattaren, partiet eller förvaltningen.

En annan förklaring är att kassakistan under flera decennier ständigt fylldes på – i form av ökat skatteuttag. På så sätt motverkades en kultur där innovativt tänkande och hushållning av våra gemensamma resurser sattes i fokus. En tredje faktor är att risken för att ertappas med slöseri i olika former är låg, och påföljden obetydlig.

SOM MEDLEM I SKATTEBETALARNA gör du en viktig insats. Du bidrar till att vi kan granska och lyfta fram exempel på slöseri i offentlig sektor – i stort och i smått – och till att vi kan arbeta för en offentlig kultur där sparsamhet och produktivitet sätts i fokus. Vill du delta i vårt arbete, ge tips eller hålla dig uppdaterad? Anmäl dig då till vårt nyhetsbrev (på www.skattebetalarna.se) och följ Skattebetalarnas Slöseriom-budsman på Facebook. ■

JOACIM OLSSON, VD
SKATTEBETALARNA

JOACIM TYCKER TILL

...antalet personer
som försörjs med
bidrag och andra

**sociala ersättningar nådde för-
ra året den lägsta nivån sedan
mätningarna började 1990...**

...att hålla koll på
**vad slöseriom-
budsmannen gör...**

...för att **Afton-
bladet driver kampanj
mot sänkt skatt.**

Ute på dåligheter?

Du klipper bort dom
andra sen, va?

TUMMEN UPP

för att Sverige står starkt i den internationella krisen och att de svenska hushållens konsumtion har växt med närmare 10 procent de senaste fem åren.

TUMMEN NED

för att många ekonomer vill återinföra den gamla fastighetsskatten för att lugna ned prisökningarna på bostäder. Prisökningarna kan inte dämpas med en skatt utan hör samman med en dåligt fungerande bostadsmarknad och att det byggs för få nya bostäder.

BRA SAGT
 BAKLÄXA

Winston Churchill

”There is no such thing as a good tax.”

Visste du att

31 procent av svenskarna är oroliga över sina bolån och tycker att lånen är för stora i förhållande till vad de tjänar, enligt Sifo.

5,5 procent har BNP i Sverige stigit med sedan 2008. Närmast efter kommer USA och Kanada vars ekonomier har vuxit med 4,3 respektive 3,6 procent under perioden.

1,9 miljoner resor gjorde svenskarna till Spanien under 2012. Det är en ökning med 70 procent sedan 2002.

2,2 miljarder köper den offentliga sektorn varor och tjänster för varje dag.

8 procent har de svenska hushållens konsumtion stigit med sedan 2008. Länder som USA, Tyskland och Storbritannien kommer inte i närheten av det.

0,5 miljarder är det sammanlagda värdet av alla utombordsmotorer som har stulits i Sverige sedan 2000. Obevakade och dåligt märkta motorer hjälper tjuvarna.

FOTO SCANPIX

Hej där, Urban Bäckström

! Det krävs omfattande strukturreformer och inte offentliga stimulanser för att långsiktigt komma till rätta med de ekonomiska problemen i Europa. Sverige är en förebild, framhåller Urban Bäckström, vd för Svenskt Näringsliv.

– Under de senaste 10 åren har länderna inom eurozonen haft en tillväxttakt som årligen knappast överstigit 1 procent. Varken OECD eller EU-kommissionen räknar med några större förbättringar framöver.

Enligt Urban Bäckström är Europas problem i grunden långsiktiga och strukturella, med bristande konkurrenskraft, överreglerad tjänstesektor och arbetsmarknader med låg flexibilitet. Och då hjälper inga tillfälliga efterfrågestimulanser.

– Mot denna bakgrund framstår den svenska ekonomin som en ljuspunkt. Efter krisen i början av 1990-talet har vi haft en ekonomisk utveckling som är bättre än genomsnittet i Europa. Denna vändning kan hänföras till de omfattande ekonomiska reformer som genomförts i Sverige.

Enligt Urban Bäckström visar det sig att svensk ekonomi står stark utom på två områden.

– Det är de höga marginalskatterna på arbete och regelverket på arbetsmarknaden. Men i övrigt bör svenska politiker vara stolta över vad de gjort. Våra erfarenheter är viktiga lärdomar för EU:s medlemsländer. ■

ÅKE JUNGDALEN

Snabb Privat specialistvård på dina villkor

– när du behöver den

Skattebetalarnas Privatvårdsförsäkring

med fokus på din hälsa

- Garanterad vård inom 7 arbetsdagar - (operationsgaranti inom 20)
- Vårdrådgivning och vårdplanering
- Slutålder för nyteckning är 63 år
- Ersättning för hemservicekostnader under 14 dagar efter hemkomst från ersättningsbar operation
- Behandlingar (efter behov) av sjukgymnast, naprapat och kiropraktor.
- Självrisk 500 kronor per skada
- Second opinion - ytterligare bedömning vid livshotande eller särskilt allvarlig sjukdom
- Obegränsad ansvarstid så länge premien betalas
- SENIORFÖRSÄKRING efter 65 år: Om du varit försäkrad under minst två år erbjuds du ett bra försäkringsskydd till förmånlig premie
- Besök vår hemsida eller ring 08-6619110 för att teckna försäkring
- Personligt samtalstöd finns tillgängligt 24 timmar/dygn
- Rehabiliteringsförsäkring som hjälper dig tillbaka i arbete efter sjukdom eller skada

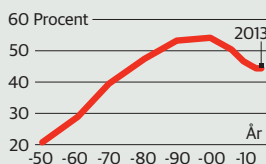

SKATTETRYCKET 2013

44,3%

Fotnot: Prognos för 2013.
Källa: Konjunkturinstitutet.

HISTORISKT SKATTETRYCK

Grafik: Elin Brander

Källa: Skattetverket

UTÖKAD JURISTSERVICE

Skattebetalarnas jurister utökar sin service till dig som medlem. Du kan nu ringa varje arbetsdag mellan klockan 9 och 11.30 och får råd och tips av din jurist på telefon 08-613 17 80. Du kan fråga om exempelvis arv, gåva, testamente, ROT-avdrag, samboavtal och reavinstbeskattning vid försäljning av fastighet mm. Övrig tid kan du kontakta växeln och lämna ett meddelande.

Tänk på att du även kan ställa din fråga skriftligen till Skatte-svar genom att logga in på vår hemsida

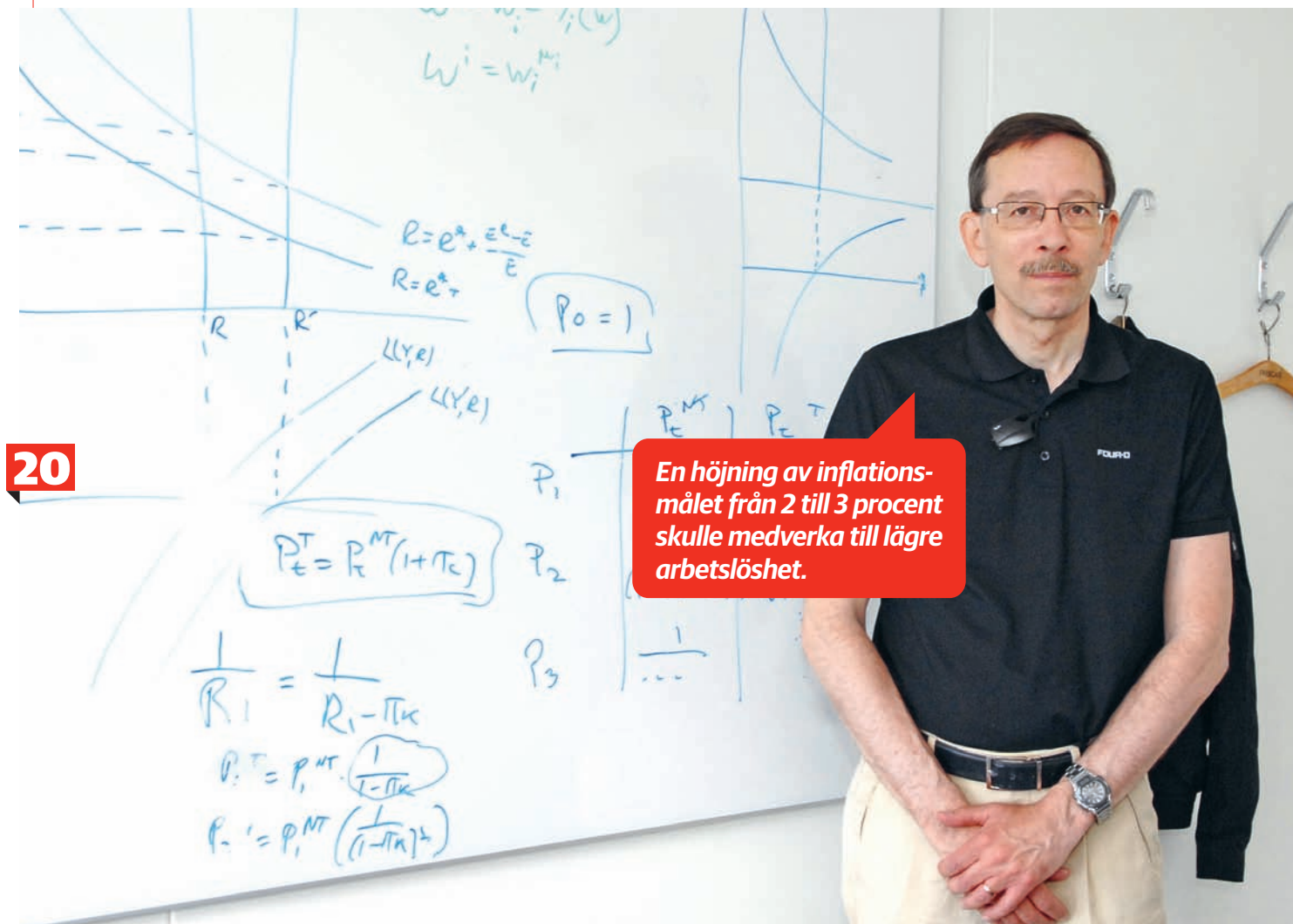
www.skattebetalarna.se

**SKATTE
BETALARNA**
Privatvård

Länsförsäkringar

Skattebetalarnas Privatvårdsförsäkring

08-661 91 10 • privatvard@skattebetalarna.se • www.skattebetalarna.se

20

En höjning av inflationsmålet från 2 till 3 procent skulle medverka till lägre arbetslöshet.

12

DUBBEL-BESKATTNING

Framgång för Skattebetalarna när dubbelbestraffningen i skattemål försvinner.

14

GRANSKNING SLÖSERI

Bara fantasin sätter gränser när offentliga instanser ställer till med fest för de egna.

20

MÖTET: LARS CALMFORS

Efterlyser en ny parlamentarisk skatte-reform.

24

AVDRAG UTAN KVITTON

Visste du att det går få att avdrag vid försäljning av ditt sommarhus eller din villa även om du saknar kvitton?

28

TEMA: SAMBO-LAGEN

Det är stor skillnad rent juridiskt att vara gift eller sambo. Skattebetalarna ger dig råd och tips.

36

KOMPISAVTAL

Avtal behövs i företag där det finns en stark koppling mellan ägandet och arbetsinsatsen.

VISÄTTER GULDKANT PÅ TILLVARON

18

Genom jobbskatteavdraget har en arbetare fått en trettonde månadslön. Vad gör vi med våra extrapengar?

14

James Bond var förebilden för Säpos mångmiljonfest på skattebetalarnas bekostnad.

REDAKTÖREN

ÅKE JUNGDALEN, CHEFREDAKTÖR

Sambo eller särbo?

VÄLKOMMEN TILL ETT NYTT NUMMER av Sunt Förnuft.

I detta nummer uppmärksammar vi bland annat sambolagen. Allt fler lever i dag tillsammans utan det juridiska stöd som ett äktenskap medför. Men skillnaden mellan att vara gift och sambo är stor. Och det kan få oväntade konsekvenser ekonomiskt om förhållandet upphör. Se sidan 26.

Tidigare ordföranden för Finanspolitiska rådet och en av landets internationellt sett mest kände ekonom, Lars Calmfors, intervjuas i detta nummer. Han efterlyser en ny skattereform. Undantagen och särlösningarna är i dag så

många att skattesystemet blir alltmer oöverskådligt. Därför är en ny flerpartiöverenskommelse önskvärd, enligt honom.

"SOM SAMBO BÖR MAN HA JURIDISKT STÖD."

Ett av de tidigaste brotten mot den stora skattereformen i början av 1990-talet var införandet av den så kallade värnskatten. Den var lätt att införa men visar sig vara svår att avskaffa. Lars Calmfors framhåller att det är en skadlig skatt och att det kostar lite och kanske ingenting att avskaffa den. Se sidan 20.

Vidare vill vi uppmärksamma läsarna om att det går att få avdrag utan kvitton för värdehöjande om- och tillbyggnader av småhus och borätter. De flesta av oss slarvar med kvittona och går därmed miste om viktiga avdrag och får betala en för hög reavinstkatt vid försäljning. Du får värdefulla tips. Se sidan 24.

Men då bör man också vara medveten om att Skatteverket vill ändra reglerna. Många gör fel i sina deklarationer och drar av oriktiga utgifter vid försäljning av småhus och borätter. Så är till exempel en ny spis eller diskmaskin inte avdragsgill om det handlar om ett byte av en gammal. Det räknas som normalt slitage. Men Skatteverkets förslag till nya schablonregler bör få uppmärksamhet, för i grunden medför de en skattehöjning för de allra flesta vid en försäljning. ■

50

"DET GÄLLER FÖR LÄNDER ATT SKAPA ETT GYNNSAMT FÖRETAGS- KLIMAT. SUBVEN- TIONER GYNNAR SÄLLAN EN EKONOMI."

FRAMHÅLLER
JOHAN NORBERG

40

Arbeta som pensionär kan vara lönsamt, men inte alltid. Föreningens jurister ger tips och råd.

ALLTID I SUNT FÖRNUFT

- 3 **LEDAREN**
Exemplen på det offentliga slöseriet är otaliga.
- 4 **TUMMEN UPP**
Tummen ned för att många ekonomer vill återinföra fastighets-skatten.
- 8 **NYHETER**
Hög ungdomsarbetslöshet en statistisk synvilla.

14 **GRANSKNING**
Säpos fest kostade skattebetalarna 5,3 miljoner.

17 **VINGUIDE**
Chardonnay den mest älskade och hatade druvan.

20 **INTERVJUN**
Jobbskatteavdraget bidrar till en högre sysselsättning, anser Lars Calmfors.

40 **PRIVATJURIDIK**
Det gäller att se upp med ekonomin om du planerar att fortsätta jobba efter pension.

44 **FRÅGOR OCH SVAR**
Föreningens jurister ger svar på medlemmarans frågor.

48 **MEDLEMSFÖRMÅNER**
Medlemskapet i Skattebetalarna kan vara lönsamt om du tar del av våra förmåner.

50 **KRÖNIKAN**
Subventioner förändrar företagens beteende och gynnar sällan en ekonomi.

Spara i rätt form

Avdragsgill pensionsförsäkring kan vara en förlustaffär.

Det är bättre att du sätter in dina pengar i vanligt sparande i stället för att sätta in pengarna i en avdragsgill pensionsförsäkring. Det framhåller pensionsexperten Nils Bacos.

TEXTER ÅKE JUNGDALEN
FOTO SCANPIX OCH ELIN BRANDER

NILS BACOS UPPMANAR svenskarna att sluta pensionsspara.

– Våldigt många med lägre inkomst kan råka illa ut. Om du inte betalar statlig inkomstskatt så har du lägre skatt som arbetstagare än när du tar ut pengarna som pensionär. Då blir pensionssparande i en avdragsgill försäkring en ren förlustaffär.

Nils Bacos understryker att traditionellt pensionssparande samordnas med inkomst. Det innebär att för en person med lägre inkomst räknas det privata pensionsparandet samman med den allmänna pensionen.

“DITT PRIVATA
PENSIONSSPARANDE
KAN LEDA TILL
UTEBLIVEN MÖJLIGHET
TILL BOSTADSTILLÄGG.”

– Det innebär att du kan hamna i den situationen att du på grund av ditt privata pensionssparande inte får något bostadstillägg. Hade du sparat lika mycket i exempelvis en aktiefond så samordnas inte det sparandet med din allmänna pension. För egenföretagare blir det

ännu sämre än för en som är anställd eftersom en egenföretagare betalar löneskatt på pensionspremien. En egenföretagare som i stället väljer att ta ut högre lön och spara skattade pengar får utöver sitt eget sparande högre allmän pension, högre sjukpenning och högre föräldrapenning.

FÖRLUSTAFFÄR

Bankerna rekommenderar gärna sina kunder att pensionsspara och lyfter då fram fördelarna med det avdragsgilla pensionsparandet. I dag går det att dra av 12 000 kronor om året. Men för cirka 80 procent av svenskarna som inte betalar statlig skatt är det avdragsgilla pensionsparandet en ren förlustaffär, enligt Nils Bacos.

– Det handlar inte om ett ”avdragsgillt” sparande utan om uppskjuten skatt. När pengarna betalas ut måste de beskattas. Med jobbavdraget är skatten i dag också lägre för en löntagare än för en pensionär.

Det innebär att det avdragsgilla pensionsparandet ekonomiskt sett, framför allt är fördelaktigt för dem som betalar statlig inkomstskatt under sin yrkesverksamma tid och tar ut det i pension med en inkomst som ligger under brytpunkten för statlig skatt.

– Vi bör ställa oss frågan vad pensionsparande är för något. Är det synonymt med en pensionsförsäkring? Det är det inte. Det kan lika väl vara ett skattat sparande som till exempel att amortera på sina lån eller att fondera. ■

FAKTA

Nils Bacos nominerades till Statens tjänstepensionsverks pris Guldkanten 2012 och har skrivit böcker om hur du kan maximera din pension. “Bli inte blåst på pensionen!” – en bok för anställda om hur man ska spara till pensionen. “Planera pensionsuttagen rätt!” – en bok om hur man kan ta ut pension på olika sätt.

"FÖR ATT FÖRBÄTTRA FÖRETAGENS KONKURRENSSITUATION I BÖRJAN PÅ 1980-TALET HÖJDES LÖNESKATTEN KRAFTIGT."

Löneskatt eller arbetsgivaravgift?

Den så kallade arbetsgivaravgiften infördes i Sverige 1960 och utgjorde från början några få procent av arbetstagarens bruttolön.

TEXTER ÅKE JUNGDALEN

ARBETSGIVARAVGIFTERNA UTGÖR en del av det framförhandlade löneutrymmet för en arbetstagare och den betalas in direkt till staten av arbetsgivaren. Av den anledningen är löneskatt en mer korrekt benämning. Det är heller ingen avgift utan en skatt då det inte finns någon direkt koppling till hur mycket vi betalar in till staten och vad vi får ut i förmån. Löneskatten finansierar helt eller delvis bland annat sjukförsäkringen, arbetslöshetsförsäkringen, föräldraförsäkringen och arbetskadeförsäkringen.

Löneskatterna höjdes kraftigt i början av 1970-talet bland annat för att finansiera utbyggnaden av förskolan. 1972 betalade en arbetstagare 13,47 procent av sin bruttolön i löneskatt. Fem år senare var mot-

svarande siffra 32,15 procent. Denna skatthöjning kunde till stor del genomföras eftersom den var en dold för arbetstagarna. Den mötte heller inget stort motstånd då det framställdes som om företagen stod för hela kostnaden. För företagen medförde den dock kraftigt höjda lönekostnader, långt utöver det tillgängliga löneutrymmet, och det i sin tur ledde till att svenska exportföretag tappade i den internationella konkurrensen. För att förbättra företagets konkurrenssituation genomförde socialdemokratiska och borgerliga regeringar en rad devalveringar under slutet av 1970-talet och i början 1980-talet. I slutänden betalades höjningen av löneskatten av arbetstagarna genom en reallönesänkning. ■

3

ÅSIKTER

TROR DU ATT DEN GAMLA FASTIGHETSSKATTEN KOMMER TILLBAKA ELLER KOMMER VI ATT FÅ BEHÅLLA DET NUVARANDE SYSTEMET?

**GUNILLA PALMQUIST,
VILLA I GÖTEBORG**

– Jag tror inte det är så lätt att ändra tillbaka till det gamla. Det är ju viktigt för folk att veta vad de har att rätta sig efter, i såpass god tid att de hinner ställa om sin ekonomi. En ny regering vill kanske se över det nuvarande systemet och göra om det på lite längre sikt. Det är möjligt att det skulle behövas en ändring i någon form. Fastighetsavgiften är ju avsevärt lägre än fastighets-skatten var. Men jag har svårt att tro att någon vill ha tillbaka det gamla systemet, som tvingade många att lämna sina hem på grund av den orimligt höga skatten.

**JÖRGEN KYLE,
RADHUS I GÖTEBORG**

– Jag är för dåligt insatt men gillar inte att det är staten som tar hand om pengarna. Min åsikt är att det gamla kommunala garantibeloppet var det rätta sättet att beskatta boende. Då betalade varje fastighetsägare en avgift till kommunen, alltså även sommarboende som var folkbokförda på annan ort. Avgiften var således kopplad till den kommun där fastigheten var belägen, vilket var helt rätt med tanke på att det är kommunen som har kostnaderna och ansvaret. Den nuvarande fastighetsavgiften är, till skillnad från den gamla fastighetsskatten, utjämnande genom att den har ett tak.

**SOHEILA ESMAILI,
RADHUS I MÖLN DAL**

– Det blir ingen ändring, även om det skulle bli ett regeringsskifte. Visserligen blir folk irriterade vid försämringar men det brukar stanna vid det. Men i just denna fråga som berör så många så tror jag det skulle kunna bli uppror. Jag tror att många med mig tycker att det är fel att beskatta boende över huvud taget. Varför ska vi betala skatt för att bo? Alla måste bo nånstans och de flesta vill ha eget hus.

De flesta, om inte alla, uppfattar en ungdomsarbetslöshet på cirka 25 procent som att var fjärde ungdom mellan 15–24 år är arbetslös. Det är en myt.

Hög ungdomsarbetslöshet en statistisk synvilla

TEXTER ÅKE JUNGDALEN FOTO SCANPIX

2011 FANNS DET NÄRA I, 3 miljoner personer i Sverige i åldrarna i 15 till 24 år. Av dessa ingick hälften i arbetskraften. Den andra hälften är heltidsstuderande som inte aktivt söker arbete. Av de ungdomar som ingår i arbetskraften, vilket alltså utgjorde den andra hälften av alla mellan 15–24 år, var 2011 omkring 150 000 arbetslösa. Av dem var nära 70 000 heltidsstuderande, som samtidigt söker extrajobb.

Den statistik som presenteras i medierna och framförs av politiker och opinionsbildare, är att Sverige har en ungdomsarbetslöshet på cirka 25 procent, utesluter således hälften av alla ungdomar, de som heltidsstuderar eller inte söker jobb. Den gruppen lyfts helt enkelt bort i statistiken. Det leder till att urvalet blir mindre och det i sin tur leder till en högre siffra för antalet arbetslösa ungdomar.

Korrekt är att säga att cirka 14 procent av alla ungdomar mellan 15–24 är arbetslösa. Om man dessutom räknar av dem i den arbetssökande gruppen som heltidsstuderar och samtidigt söker jobb är det cirka 7 procent av alla ungdomar mellan 15–24 år som är arbetslösa. Enligt den definitionen ligger ungdomsarbetslösheten på ungefär samma nivå som arbetslösheten totalt gör i Sverige. ■

Notiser

TEXTER ÅKE JUNGDALEN

OECD VILL UTVIDGA TRÄNGSEL-SKATTEN

Trängselskattesystemet borde utvidgas och det lokala och regionala inflytandet över

skatterna borde öka. Det anser OECD, som granskat Stockholm i miljörapport. Regeringens syn är att trängselskatten ska förbli en statlig skatt. OECD har således en annan syn på skatten och i sin miljörapport framhåller OECD vikten av att Stockholm förbättrar kollektivtrafiken.

TOPPRANKING FÖR SVERIGE

Sverige placerar sig för andra året i rad på andra plats i en ranking av 50 länders högre utbildning. USA toppar och Schweiz återfinns på tredje plats i rankingen, som är gjord vid

University of Melbourne på uppdrag av Universitas 21. Sveriges andraplacing förklaras med att svenska forskare publiceras i högst grad sett till invånareavtal. Sverige investerar också mycket i forskning och utveckling, sett till BNP.

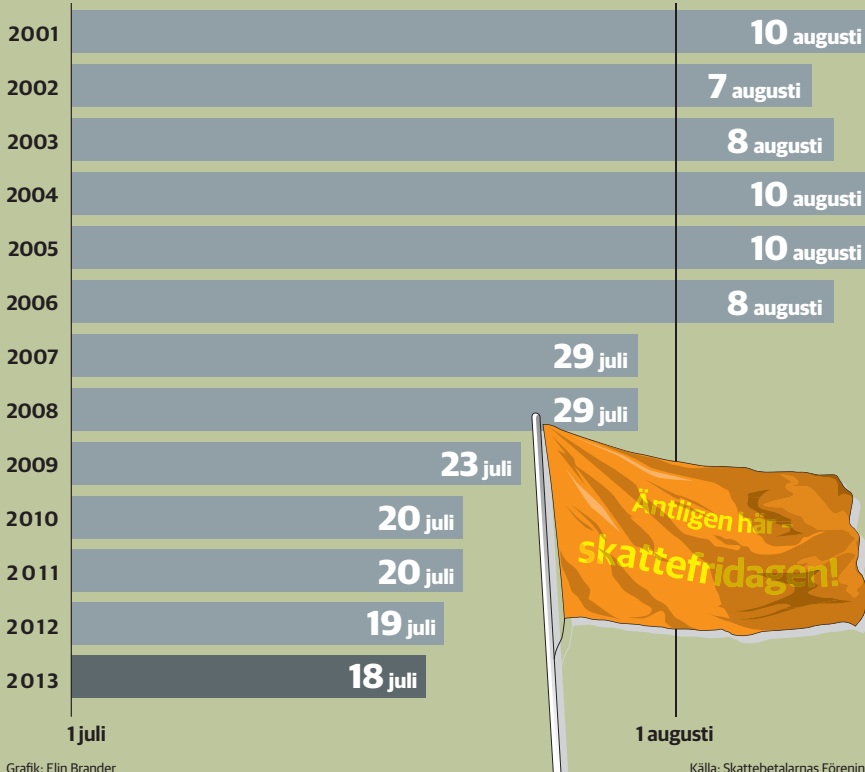
LÄRARLÖNER LÄGRE I SKOMMUNER

I närmare 70 procent av de socialdemokratiskt styrda kommunerna i landet ligger löner

na för lärare under riksgenomsnittet. Snittet för en grundskolelärare med kommunal arbetsgivare är 26 709 kronor i månaden. Socialdemokraterna vill höja lärarlöner, men verkligheten talar för att 5 styrda kommuner verkar i motsatt riktning.

Svensk ekonomi i korthet

Skattefridagen den 18 juli

Skattefridagen är den dag då normalinkomsttagaren har tjänat ihop tillräckligt mycket pengar för att kunna betala årets alla skatter.

TEXTER ÅKE JUNGDALEN

DEN 18 JULI HAR DU BETALAT ALLA DINA SKATTER

för i år. Den inkomst som du har under resten får du behålla. Skattefridagen visar således den dag som du beräknats betalat in alla dina skatter till 100 procent. Det är alltså ett sätt att mäta hur det totala uttaget av skatter, direkta och indirekta, förändras över tiden.

Skattefridagen flyttas stegvis fram allt tidigare på året. För 10 år sedan inföll den 8 augusti och i år har den således flyttas fram till den 18 juli. Skattefridagen beräknas på en inkomst motsvarande 6 inkomstbasbelopp (339 600 kronor i år). Det motsvarar en genomsnittsinkomst. Indi-

"SKATTEFRIDAGEN BERÄKNAS PÅ EN INKOMST MOTSVARANDE 6 INKOMSTBASBELOPP (339 600 KRONOR I ÅR)."

rekta skatter (moms och punktskatter) uppskattas till en bestämd kvot. Då alla skatter sammanräknats utgör de 54,2 procent av den totala lönen inklusive skatt. I princip på samma nivå som förra året.

Skattefridagen är med andra ord i praktiken oförändrad sedan förra året. En viss ökning av den genomsnittliga kommunal-skatten uppvägs nästan helt av något lägre andel konsumtionsskatter. ■

Arbetslöshet

Juli. SCB, internationellt jämförbar, hela befolkningen, 15-74 år, samt studerande som söker jobb.

7,2%

BNP-tillväxt

SCB, 2 kv 2013 jämfört med samma period förra året.

0,6%

Inflation

Juli. Årlig förändring konsumentprisindex, KPI. Främsta anledningen har varit Höjd ränta som bidragit till Höjda boendekostnader.

0,1%

Konjunkturindex

Juli. Enligt konjunktur-institutet ligger konjunkturindex på 101,9. Ett värde under 90 indikerar att ekonomin är mycket svagare än normalt och över 100 att den är starkare än normalt.

95,4

Riksbankens reporänta

Augusti.

1%

Skattebetalarna

Vi räknar med att både Skatteverket och åklagare blir mer försiktiga i sin hantering av skattetillägg respektive att väcka åtal och inleda förundersökningar, säger Eva Nilsen, juristchef.

Sejer för Skattebetalarna: **FÖRBUD MOT DUBBEL- BESTRAFFNING**

TEXTER EVA NIELSEN, JURISTCHEF
FOTO SCANPIX

DEN 11 JUNI I ÅR MEDDELADE HÖGSTA DOM-

STOLEN den sedan länge emotsedda domen i ett mål som rör den kontroversiella frågan om dubbla påföljder för samma skatteundandragande. Debattens vågor har gått höga länge i denna fråga som gäller om en person både ska kunna påföras skattetillägg och dömas för skattebrott för samma felaktighet. Avgörandet var därför välkommet och domstolen slår nu slutgiltigt fast att en person inte kan dömas för skattebrott om skattetillägg påförts.

SKATTETILLÄGG HAR EN STRAFFRÄTTSLIG KARAKTÄR

Frågan om det svenska skattetilleggets status som administrativ avgift eller som ett straff har länge varit en kärnfråga för Skattebetalarnas Förening, som med hjälp av advokat Jan Thörnhammar drev denna fråga vidare till Europadomstolen. I målet (Janosevic/Sverige) slog Europadomstolen år 2002 fast att skattetillegget utgör ett straff vilket var en stor framgång efter fem års kamp i Europadomstolen. Domstolen konstaterade att de svenska regler som innebär att skattemyndigheten utdelar straff innan målet prövats i domstol, tillsammans med lång handläggningstid, utgör en kränkning av

"EN PERSON KAN INTE DÖMAS FÖR SKATTEBROTT OM SKATTETILLÄGG PÅFÖRTS."

rätten till domstolsprövning. Avgörande medförde flera lagändringar, bland annat rätten till anstånd med att betala skattetillegget när beskattningsbeslutet överklagas till domstol.

Förbudet mot dubbelbestraffning finns dels i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll, dels i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Sverige har anslutit sig till det sjunde tilläggsprotokollet och det gäller som lag här i landet. Av dessa framgår det att ingen bestraffas för ett och samma skatteundandragande eller oriktig uppgift i två olika förfaranden.

OSÄKERHET VID DEN SVENSKA RÄTTSTILLÄMPNINGEN

Ett klargörande och samtidigt vägledande avgörande kom först den 26 februari 2013 från EU-domstolen (C-617/10), en dom som behandlar flera frågor av betydelse för rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott. Domen gällde mervärdesskatt och fick betydelse för Högsta Domstolens nu i juni meddelade avgörande.

Högsta Domstolen hade tidigare i våras meddelat prövningstillstånd med anledning av Europadomstolens dom och meddelat att man hade för avsikt att avgöra frågan i plenum, det vill säga domstolens samtliga ledamöter skulle ta del i avgörandet. Beslutet var enhälligt och i domen fastställdes att om en oriktig uppgift lämnats vilket medfört att skattetillägg påförts så får den enskilde därefter inte dömas för skattebrott. Detta gäller även om beslutet om skattetillägg inte vunnit laga kraft.

Det är mycket välkommet att klarhet bringats i frågan om dubbelbestraffning, men en välbefogad kritik är att det tagit alltför många år för att nå hit. Den aktuella diskussionen nu rör de personer som redan tidigare drabbats av dubbelbestraffningen och vad kan de göra?

Sannolikt är det så att vi nu kan vänta oss ett stort antal ansökningar om resning och skadestånd från dessa personer. Vi räknar även med att både Skatteverket och åklagare blir mer försiktiga i sin hantering av skattetillägg respektive att väcka åtal och inleda förundersökningar. Trots detta välkomna avgörande i den centrala frågan kan vi nu med säkerhet emotse ytterligare processer i de allmänna domstolarna där tidigare dömda personer kräver upprättelse. ■

De festar lyxigt för dina skattepengar

Spa, alkohol, fri bar, James Bond-fest och underhållning med kända artister. Bara fantasin sätter gränser när offentliga instanser ställer till med fest för de egna.

TEXTER BO HOGLANDER
FOTO SCANPIX

LANDSTINGET I GÄVLEBORG beslutade nyligen att ställa in en planerad fest för politiker och chefer med anledning av att landstinget fyller 150 år. Kritiken blev för stark. Budgeten låg på 1,2 miljoner kronor och 223 gäster var inbjudna, rapporterade SVT Gävledala tidigare i år. Beloppet motsvarar närmare 5 400 kronor per inbjuden gäst med respektive.

ANSTÄLLDA

Vanliga anställda skulle också bjudas på fest, men inte lika storstilat. Och för att få gå på festen fick de anställda stå över både julmiddag och julklapp förra året. Landstingsledningens fest skulle ha blivit fem gånger så dyr per gäst som personalens fest – om den blivit av.

– Jag tycker att det rimmar illa när folk säger upp sig på vårdavdelningarna för att de är underbemannade, sade Linda Sjödin, sjuksköterska vid intensivvårdsavdelningen i Hudiksvall, till SVT Gävledala. Brakfesten i Gävleborg blev aldrig av. Men en titt i den mediala backspegeln avslöjar att det då och då festas storslaget och

”AP-FONDEN ARRANGERAR OCKSÅ PUBKVÄLLAR MED FRI BAR EN GÅNG I MÅNADEN.”

påkostat med våra gemensamma medel.

För bara ett drygt år sedan uppmärksammade Dagens Nyheter att tjänstemän på AP-fonderna reser på konferenser, har fester och köper alkohol för skattebetalarnas pengar. Bland annat åkte 56 anställda vid Tredje AP-fonden till Island på konferens för 650 000 kronor i september 2011. På tre dagars resa ägnades åtta och en halv timme åt konferens.

AP-fonden arrangerar också pubkvällar med fri bar en gång i månaden. Alkoholinköpen bokförs som ”personalvård”, vilket inte är tillåtet. AP-fonderna förvaltar tillsammans 800 miljarder kronor av svenska folkets pensionspengar.

Litet senare briserade ännu en festbomb i Sommar-Sverige. Tillväxtverket hade sedan i januari 2010 spenderat över 7,5 miljoner skattekronor på interna se-

minarier och representation. Spa, middagar, vin och besök på slott och herrgårdar, fanns enligt Expressen och Dagens Nyheter på listan över tilldragelser.

En årlig ”medarbetardag” på Grand Hotel i huvudstaden kostade över en miljon kronor. Enbart middagen, inklusive vin, gick på 1476 kronor per person, en summa som är dubbelt så hög som verkets egna riktlinjer anger.

Återkommande resor till jämtländska skidparadiset Åre, helkväll på Cirkus på Djurgården med middag på lyxiga Hasselbacken i Stockholm, fanns också med på listan. Året innan hyrde myndigheten Kinateatern och ordnade bankett för drygt 200 tjänstemän.

”EFTER ATT ALLA FESTLIGA TURER UPPDAGATS FICK GENERALDIREKTÖR CHRISTINA LUGNET SPARKEN AV REGERINGEN.” ►►

VEM SOM BETALAR? DU, FÖRSTÅS!

Tredje AP-fonden betalade
650 000 kronor för åtta
timmars konferens på Island.

Skattebetalarna granskar

En av Skattebetalarnas viktigaste uppgifter är att granska hur skattepengarna används. Av den anledningen har föreningen instiftat en Slöseriombudsman, Martin Borgs. Han påbörjar nu en film om offentligt slöseri som ska vara klar nästa år. Filmen finansieras helt med donationer från privatpersoner. Följ Slöserieombudsmannens arbete på: www.slöseriombudsmannen.se

► FICK SPARKEN

Efter att alla festliga turer uppdragats fick generaldirektör Christina Lugnet sparken av regeringen.

I augusti 2012 kom det fram att Stiftelsen för Kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen) ordnat en 50-årsfest för vd:n för över hundra tusen kronor i november året innan. Tidningen Metro gick igenom alla fakturor efter festen.

Mest uppmärksammas blev kanske ändå Säkerhetspolisens James Bond-fest för 5,3 miljoner kronor i juni 2011. Avslöjandet briserade i augusti förra året

"MEST UPPMÄRKSAMMAD BLEV KANSKE ÄNDÅ SÄKERHETSPOLISENS JAMES BOND-FEST FÖR 5,3 MILJONER KRONOR I JUNI 2011."

och publicerades bland annat i Dagens Nyheter.

Granskningen visade att Säpo både slarvat med moms i bokföringen samt

brutit mot lagen om offentlig upphandling, LOU. Festen hade James Bond-tema och ett antal kända artister fanns med bland dem som underhöll cirka tusen anställda.

Enligt vad Dagens Nyheter uppgav i sin rapportering valde ett antal av Säpos medarbetare att inte gå på festen. Internt missnöje ska ha präglat de senaste tre åren efter en omorganisation. Flera medarbetare reagerade på den vräkiga festen.

– Jag skäms, sa en av tidningens källor. ■

ANDERS ROTTORP ÄR LEDANDE VINSKRIBENT I SVERIGE SEDAN 1983 DÅ HAN VAR MED OCH STARTADE VINJOURNALISTIKEN FÖR KONSUMENTER I SVERIGE. DU HITTAR MER OM ANDERS VINBEDÖMNINGAR PÅ VINBANKEN.SE

De som har ett bra odlingsläge och låter det tala i vinerna, och uppfostrar vinet att utveckla sin egen karaktär, gör de bästa vinerna.

Chardonnay älskad och hatad druva

TEXT ANDERS ROTTORP FOTO MICHAEL BRANNÄS

CHARDONNAYDRUVANS GAMLA CENTRUM är Bourgogne. Genom sin popularitet har druvan sedan spridits över hela vinvärlden. I dag är det den mest odlade och spridda kvalitetsdruvan.

Även om chardonnay går att odla nästan överallt ger den sina bästa viner i måttligt varma vindistrikt. I varmare lägen blir vinet bredare och starkare i smaken (högre volym). Samtidigt förloras en del av den speciella rökighet, mineralitet och de finstämda toner som är dess främsta styrka.

Chardonnay reflekterar mer än många andra sitt terroir (jord och mikroklimat)

och sina upphovsmän. Druvan ger sina bästa viner på kalkiga och kritiga väl-dränerade jordar. De som har ett bra odlingsläge och låter det tala i vinerna och uppfostrar vinet att utveckla sin egen karaktär, gör de bästa vinerna. De som bestämmer sig för en viss stil och sedan gör ut den, blir internationella, endimensionella viner.

Därför är Chardonnay både älskad och hatad. Det finns en "motståndsrörelse" under valspråket, ABC, Anything But Chardonnay. De tar uttalat avstånd från överkryddade bullriga chardonnay-

viner. Nu finns det andra helt underbara viner i delikat stil på druvan. När du vill ha ett mycket lätt friskt torrt vin är dock sällan chardonnay rätt val. Det gäller att hitta de stilar man själv gillar. För mig blir det nästan alltid en vit bourgogne, utom i de allra lägsta prisklasserna.

På Systembolaget finns i dag en äkta chablis på box. **PETIT CHABLIS ROPITEAU**, 2012, för 229 kronor per 2 liter, tycker jag är Systembolagets bästa vita box nu. En trevlig billigare chardonnay på flaska är spanska **TORRES GRAN NIÑA SOL CHARDONNAY**, 2011, för 74 kronor. Ett rejält matvin till både fisk och kyckling.

Från Bourgogne finns också en generös och smörig **CHABLIS DOMAINE THIERRY MOTHE**, 2011, för 109 kronor. **BOURGOGNE LES SÉTILLES**, 2011, från Olivier Leflaive för sina 143 kronor är en utmärkt allmän vit bourgogne. Fungerar med alla rätter och nästan alla personer. Betydligt mäktigare med fetma och rikedom är **CHABLIS DOMAINE DE LA BOISSONNEUSE**, 2010, för 159 kronor. Med lite mer uttalad mineralitet och friskhet i syran finns **BROCARD'S CHABLIS VIEILLES VIGNES DOMAINE SAINTE CLAIRE**, 2011, för 169 kronor. Brocard har också en lysande komplett **CHABLIS PREMIER CRU FOURCHAUME**, 2010, för 199 kronor.

Den enda "utlänning" som jag tycker platsar i detta gäng är **NEUDORF CHARDONNAY NELSON**, 2011, för 149 kronor från Nya Zeeland. **PULIGNY-MONTRACHET PREMIER CRU CHAMP GAIN**, 2009, från Oliver Leflaive är en stor lyxbourgogne för 529 kronor. ■

Röttorps vinråd

De bästa Chardonnayvinerna.

Namn	Land	Pris	Nr	År	Kvalitet (1-20)
Torres Gran Viña Sol Chard.	Spanien	74 kr	2459	2011	14,5
Petit Chablis Ropiteau (2l box)	Frankrike	229 kr	2150	2012	15,0
Chablis Domaine Thierry Mothe	Frankrike	109 kr	5564	2011	16,0
Chablis Dom. de la Boissonneuse	Frankrike	159 kr	5624	2010	17,5
Chalis VV Dom. Sainte Claire	Frankrike	169 kr	5595	2011	17,5
Chalis 1er Cru Fourchaume	Frankrike	199 kr	7457	2010	18,0
Bourgogne Les Sétilles	Frankrike	143 kr	5657	2011	17,0
Neudorf Chardonnay Nelson	Nya Zeeland	149 kr	6464	2011	17,0
Puligny-Montr. 1er Cru Champ Gain	Frankrike	529 kr	95024	2009	19,5

Grafik: Elin Brander

Så sätter vi guldkant på tillvaron

Förvärsavdraget medför att den som har en inkomst på drygt 28 000 kronor har fått en skattesänkning på ungefär 1 850 kronor i månaden. En extra månadslön på ett år alltså.

TEXTER SVEN ROSELL
FOTO SCANPIX OCH SVEN ROSELL

MÅNGA HAR FÅTT EN EXTRA SLANT i plånboken. Till förvärsavdraget kan man också lägga boräntornas sjunkande trend under de två senaste åren. De rörliga räntorna ligger en bit under 3 procent vilket ger landets villaägare och bostadsrättsinnehavare en välkommen inkomstförstärkning.

Enligt en rapport från Svensk Fastighetsförmedling sparar vart tredje hushåll extraslantarna medan vart femte hushåll amorterar mer än tidigare. Resor är något många gärna unnar sig. Inredning, nöjen och renovering är också populärt att lägga pengarna på.

Vi frågade ett antal personer i Malmö och Lund vad de gör med pengarna för att sätta guldkant på tillvaron. ■

Thomas Pehrsson, ekonomichef, med dottrarna Sofia och Louise:
– Något mer pengar har jag kanske. Men särskilt stor skillnad mot tidigare märker jag inte. Mina tre döttrar är dyra. Och alldeles för bortskämda! Vi reser för pengarna och äter ute på restaurang.

Anders Holm, pilot, och Emilie Zelander:
– Det är inget vi tänkt på eftersom jag jobbat i Belgien och nu jobbar i Köpenhamn. Min lön har sjunkit nu när kronan stigit, säger Anders Holm.
– Jag är lärare så jag kommer inte upp i 28 000 kronor, säger Emilie Zelander.
– Vi reser mycket. Flera gånger till Sydafrika. Det är fantastiskt där. Här hemma äter vi ute. I Malmö och Köpenhamn. Det är det vi hinner, berättar hon.

Lotta Erlandsson, kontorschef:
– Ja, jag märker nog att det blivit lite mer pengar. Jag unnar barnen mer. Vi reser en hel del, men det har vi i och för sig alltid gjort.

Adam Gebka, processingenjör:
– Ja, jag märker en skillnad. Jag kan unna mig mer nu. Segelbåten här är min vardagslyx. Jag köpte den för ett år sedan. Nu håller jag på att skaffa mig sjövana så jag håller mig häromkring. Men jag går också oftare på restaurang och bio nu.

Marianne Holmgren, pensionerad personalassistent, och Bertil Larsson, pensionerad elchef:

- Jag är pensionär och märker ingen skillnad. Jag jobbade mest deltid så min pension är låg. Skatten på pension är för hög tycker jag. Det kunde de gott ändra på. Mina pengar går åt helt enkelt, säger Marianne Holmgren som är särbo med Bertil Larsson.
- Min pension är bra. Jag kan inte klaga. Men de som går i pension i framtiden kommer att få det kärvarre, säger Bertil Larsson.
- Paret gillar att resa.
- Vi reser både på somrarna och på jularna. Jag reser gärna till Tyskland och flyger till Boden där jag har släkt, säger Marianne Holmgren.
- Till Stockholm och Öland har vi också rest. Hemma äter vi bra och dricker gott vin när vi vill ha lite vardagslyx, säger Bertil Larsson.

Pauline Östner och Max Leander, studerar till civilekonom:

- Vi har inte jobbat så mycket så vi har inte märkt något. När vi ska lyxa till det blir det med ost, ett gott vin eller restaurangbesök. Vi tycker också om att resa till värmen. Sol, bad och upplevelser gillar vi. Det har vi fått i Förenade Arabemiraten bland annat.

Lennart Thorsson, tidigare marknadschef och nu nybliven egenföretagare:

- Nej, jag har inte märkt någon skillnad. Min chefslön var så hög att jag inte funderade på det. Och nu håller jag på att starta nytt. Jag har just fått min f-skattesedel.
- Jag har seglat i många år så då gick det pengar till det. Nu håller jag på med den här Laser-båten som man kan ha på takracket. Det är hur kul som helst. En ny kostar 55-60 000 kronor men sedan är det nästan inget underhåll. Ibland kan man behöva byta segel och det kostar ett par tusenlappar. Lasern är min njutning i livet. Jag tävlar med den. Det är som att spela schack och springa maraton på en och samma gång.

Anna Carolina Wiklund, som jobbar med marknadsföring, med dottern Elly:

- Jag har inte jobbat så många år så jag kan inte säga att jag märkt så mycket. Men jag lägger gärna mina pengar på resor. Gärna till Frankrike.

Jonas Olsson, bolagsjurist:

- Jag har inte tänkt så mycket på att det blivit mer pengar i plånboken. Jag kan inte säga att jag märkt det direkt. Men jag sparar på vanligt bankkonto och amorterar mer nu än tidigare. Vardagslyx blir det inte så mycket. Det intresserar mig inte.

Anne-Charlotte och John Nilsson, administratör respektive skeppsbyggare:

- Nej, jag märker inte mycket över huvud taget. Ingen skillnad mot tidigare, säger John Nilsson.
- Jag har inte reflekterat över det, säger Anne-Charlotte. Paret sätter gärna guldkant på tillvaron.
- Vi reser. Och så dricker vi kanske ett glas vin på måndagskvällen. Som i dag, säger Anne-Charlotte Nilsson.

Gabriel Ciardi, arkitekt, med dottern Margareta:

- Ja, det märks att jag har mer pengar nu. Det är bra att arbete belönas. Men för mig är det inga öronmärkta pengar. Vi reser gärna. En gång varje år åker vi till Italien där jag har mina släktingar.

Carole Caulier Gustavsson, lärare i företagsekonomi på högskolan:

- Jag har ingen koll. Men det borde nog märkas. Vi köpte hus nyligen, för tre år sedan ungefär. Vi reser mycket. Mallorca älskar vi. På somrarna åker vi till Frankrike. Jag har min familj där.

Dags för en ny skattereform

Undantagen och särlösningarna har blivit för många i dagens skattesystem och det bäddar för en ny parlamentarisk skattereform. Det framhåller Lars Calmfors, professor i Nationalekonomi.

TEXTER ÅKE JUNGDALEN
FOTO MICHAEL BRANNÄS

HAN ANSER OCKSÅ att ett höjt inflationsmål skulle kunna leda till fler jobb.

– En höjning av inflationsmålet från dagens två till såg tre procent skulle kunna medverka till lägre arbetslöshet. Det finns forskning som tyder på att det vid mycket låg inflation kan finnas ett samband mellan inflation och arbetslöshet. Det är ett argument för att inflationsmålet skulle kunna sättas något högre än i dag. Ett något högre inflationsmål skulle också innebära att Riksbankens styrränta normalt skulle ligga lite högre än i dag och då skulle det finnas mer fallhöjd i djupa lågkonjunkturer, säger Lars Calmfors, professor i nationalekonomi.

Du anser att värnskatten bör avskaffas. Varför det?

– Vid den stora skatteomläggningen 1990/91 så kom man överens om att en högsta marginals katt på 50 procent var lämplig. Senare forskning tyder på att skadeverkningsarna av höga marginals katter är större än man tidigare trodde. Till det kommer också mer av internationell konkurrens om högt utbildad arbetskraft som inte var något argument 1991. Förmodligen kostar det lite eller kanske ingen-

”EN SLOPAD VÄRNSKATT KAN I BÄSTA FALL FINANSIERA SIG SJÄLV OCH I SÄMSTA FALL GÅR DEN ATT AVSKAFFA TILL EN LÅG KOSTNAD.”

ting att avskaffa värnskatten. Slopade värnskatt kommer att leda till fler arbetade timmar för dem med högre inkomster och det kommer i sin tur att leda till ökade skatteinkomster för staten. En slopad värnskatt kan i bästa fall finansiera sig själv och i sämsta fall går den att avskaffa till en låg kostnad.

Du är för en återinförd fastighetsskatt. Men kommer inte en återinförd fastighetsskatt leda till en skattereform med tanke på de ökade taxeringsvärden vi sett de senaste åren?

– Fastighetsskatten är en svår fråga. Skatten upplevs som orättvis bland annat därför att den utgår på boende, en aktivitet som är så att säga nödvändig. Men folk i gemen resonerar ologiskt. Om vi ska ha en viss storlek på de offentliga utgifterna, så ska vi ta in de skatteintäkter som behövs på det mest effektiva sättet. Då är det faktiskt en fördel att beskatta sådana aktiviteter som är nödvändiga, därför att de inte kommer att påverkas så mycket. Därmed uppstår inte så stora skadeverkningsarna eftersom beteendeförändringarna blir små. Av samma skäl bör momsen på livsmedel – som är relativt okänslig för

Det är en fördel att beskatta aktiviteter som är nödvändiga därför bör fastighetskatten återinföras, anser Lars Calmfors.

Det är samhällets ansvar att tillhandahålla arbetslöshetsförsäkringen. Det finns ingen anledning till att den ska administreras av och fungera som en rekryteringsgrund för facket, säger Lars Calmfors.

► prisförändringar – snarast vara högre än momsen på annan konsumtion. Men det här är inte så lätt att få genomslag för i debatten. Många reagerar rent känslomässigt på fastighetsskatt och matmoms i stället för att resonera rationellt.

Det är dags för en ny skattereform anser du och du vill se en parlamentarisk skatteutredning. Vad är bristerna med dagens system?

– Vi har fått så många särlösningar och undantag. Momsen är inte enhetlig längre. Vi har som sagt lägre moms på livsmedel och verksamheter kopplade till fritid än övrig konsumtion. Det borde vara omvänt. Vi har lägre arbetsgivaravgifter för ungdomar än för andra, trots att det är svårt att hävda att ungdomsarbetslöshet är ett värre problem än annan arbetslöshet. Förmodligen är den ett mindre problem eftersom ungdomars arbetslöshets-tider i regel är ganska korta. Vi behöver sänka kapitalinkomstbeskattningen för att få ett större sparande i hushållen vilket skulle motverka alltför hög skuldsättning. Förr eller senare kommer det att bli nöd-

vändigt att göra något åt skattesystemet. Undantagen är för många.

Du är emot ett femte steg när det gäller jobbskatteavdraget, men samtidigt framhåller du att det har haft effekt på sysselsättningen. Hur går det ihop?

– Jobbskatteavdraget bidrar med all sannolikhet till att vi får högre sysselsättning än annars. Tyvärr har det införts under en period då vi har hög konjunkturarbetslöshet till följd av finanskrisen. Därför är arbetslösheten ändå hög. Studier från andra länder tyder på att jobbskatteavdrag är effektivt för att öka sysselsättningen. Men samtidigt måste ett femte avdrag vägas mot målet att vi ska kunna finansiera offentliga utgifter. Kostnaderna för en åldrande befolkning kommer att öka. Jobbskatteavdraget försämrar de offentliga finanserna. Man får i bästa fall tillbaka bara 20–30 procent av de direkta kostnaderna genom att fler kommer i arbete och betalar skatt.

Det är också så att många offentliga utgifter inte följt med löne- och BNP-utvecklingen. Det gäller till exempel barnbidragen

“JOBBSKATTEAVDRAGET BIDRAR MED ALL SANNO-LIKHET TILL ATT VI FÅR HÖGRE SYSSLSÄTTNING ÄN ANNARS.”

och den högsta ersättningsnivån i a-kassan som legat still i kronor under lång tid.

Även andra offentliga utgifter har hållits tillbaka. Men det är förstås en fråga om politiska värderingar och prioriteringar hur man ska se på det. Men jobbskatteavdraget kan aldrig vara en metod för att klara de utmaningar som de offentliga finanserna står inför. Däremot är det förmodligen en bra metod för att uppnå högre sysselsättning om man främst ser det som ett mål i sig.

Du anser heller inte att lägre arbetsgivaravgifter för ungdomar har någon betydande effekt på sysselsättningen. Är det verkligen så?

– Det finns inget starkt forskningsstöd

för att sänka arbetsgivaravgifter bidrar till högre sysselsättning. Antagligen ökar lönerna på sikt ungefär lika mycket som avgifterna sänkts. Även i bästa fall är sänkta arbetsgivaravgifter för alla ungdomar en mycket dyr metod för att minska ungdomsarbetslösheten. Det vore nog bättre att satsa resurser på de ungdomar som har dålig utbildning och som varken arbetar eller studerar.

Är löneökningarna i Sverige generellt för höga?

–Lönebildningen skulle i högre grad än i dag kunna bidra till att ta ned arbetslösheten och det är en fråga som jag tycker har försvunnit ur debatten. Sysselsättningen är inte bara regeringens ansvar. Det är också mycket en fråga om hur arbetsmarknadens parter hanterar lönebildningen. De i år slutna avtalen, som kommer att resultera i totala löneökningar på runt 3 procent per år, ligger för högt för att kunna hjälpa till att ta ned arbetslösheten. Jag skulle ha velat se någon procentenhet lägre löneökningar. Dessutom krävs förmodligen större löneskillnader för de lågutbildade. För höga löner för dem i förhållande till deras produktivitet gör företagen obenägna att anställa. Lönespridningen har visserligen ökat, men det har skett i den övre halvan av lönefördelningen, inte där det skulle göra störst nytta för de arbetslösa.

Hur stor betydelse har den djupa internationella lågkonjunkturen för sysselsättningen i Sverige?

–Den har självklart en stor påverkan, men vi ska samtidigt komma ihåg att strukturarbetslösheten eller jämviktsarbetslösheten – den arbetslöshet som är förenlig med en stabil inflationstakt – enligt Konjunkturinstitutet ligger strax under 7 procent. Det blir således svårt att komma under den arbetslöshetssiffran om inte arbetsmarknaden kan fås att fungera bättre. Sedan är det förstås inte alltid så lätt att skilja mellan konjunkturarbetslöshet och strukturarbetslöshet. Några

år med hög konjunkturarbetslöshet ökar den strukturella arbetslösheten när människor blir långtidsarbetslösa och då får allt svårare svårare att komma in på arbetsmarknaden igen.

Tror du att Euron kommer att överleva den finansiella krisen i Europa?

– Det ser så ut då de akuta problemen nu verkar hanteras. Men för krisländerna kommer det att ta många år med låg tillväxt och hög arbetslöshet att ta sig ur krisen. Frågan är vad som händer i länder som tvingas leva med åtstramningar och med hög arbetslöshet under lång tid. Men det ser ut som att det inte blir något katastrofscenari på kort sikt. Däremot är det ganska troligt att Tyskland och andra länder i Nordeuropa får ta på sig ganska stora kostnader för de stöd som man gett till krisländerna. Man kommer säkert att bli tvungen att skriva ner värdet på de fordringar på krisländerna som man tagit över från de privata långgivarna. Det kan på sikt väcka starka reaktioner i Tyskland och i andra länder i Nordeuropa. Det i kombination med växande missnöje mot hårda åtstramningar och arbetslöshet i Sydeuropa kan på sikt bli ett mycket svårt hot mot eurosamarbetet och kanske hela EU-projektet.

Men är det inte så att många länder i södra Europa skulle gynnas av att lämna Euron och övergå till en svagare växelkurs?

– Det hade hjälpt dem att ta sig ur krisen fortare. Krisländerna i Euroområdet sänker nu sina lönekostnader, vilket gör de mer konkurrenskraftiga så att nettoexporten kan öka. På sikt kommer det att dra i gång tillväxten i dessa länder. Mest framgångsrikt har Irland varit, där BNP nu börjat öka igen och statsskuldräntorna fallit kraftigt. Förhoppningsvis händer något liknande också i övriga krisländer. Problemet är att det tagit sådan tid att sänka lönerna och det har skett först sedan arbetslösheten blivit mycket hög. ■

3

ÅSIKTER FRÅN

LARS CALMFORS

BÖR VÄRNSKATTEN AVSKAFFAS?

– Höga marginalskatter ger stora samhälls-ekonomiska effektivitetsförluster genom att driva in en kil mellan privatekonomisk och samhällsekonomisk avkastning av arbete. De minskar drivkrafterna för arbete. Enligt ekonomisk teori växer förlusterna mer än proportionellt med marginalskatterna.

ÄR DET DAGS FÖR EN NY SKATTEREFORM?

– Alla skattesystem tenderar att bli alltmer komplicerade med nya särregler och undantag. Därför behövs det tid från till annan en genomgripande översyn för att inte skatterna ska bli ett oöverskådligt lapptäcke som inte följer några grundläggande principer.

SKA FACKEN ADMINISTRERA A-KASSAN?

– Internationellt sett är det ovanligt. I Sverige är ju det en försäkring som är kraftigt subventionerad av staten. Det är samhällets ansvar att tillhandahålla försäkringen. Det finns ingen anledning till att den ska administreras av och fungera som en rekryteringsgrund för facket.

FAKTA

ÅLDER: 64 år.

BOR: Lägenhet i Stockholms innerstad.

UTBILDNING: Ekonomie doktor vid Handelshögskolan i Stockholm.

BAKGRUND: Lars Calmfors är professor vid institutet för internationell ekonomi vid Stockholms universitet. Han har forskat om inflation, lönebildning och arbetslöshet. Han ledde EMU-utredningen 1995–96 som rekommenderade Sverige att stå utanför EMU. Han var sedan Finanspolitiska rådets förste ordförande.

INTRESSEN: Spelar tennis och löptränar. Lyssnar på jazz och läser gärna historia.

Förbättringsutgifter är avdragsgilla
trots att kvittan saknas.

Avdrag utan kvitto

Det går att göra avdrag för renoveringar trots att kvitto saknas. För många innebär det att reavinstskatten kan sänkas ordentligt vid försäljning av ett fritidshus eller en villa och borätt. Sunt Förnuft visar hur.

TEXTER ÅKE JUNGDALEN
FOTO SCANPIX

TIPSRUTA AVDRAG UTAN KVITTO:

- Kopia av fakturor
- Intyg
- Ritningar
- Fotografier
- Fastighetsdeklarationer
- Lånehandlingar om byggkostnader
- Övrig dokumentation

**BEHÖVER DU HJÄLP KONTAKTA
SKATTEBETALARNAS JURISTER 08-613 17 00**

Det är viktigt att skilja på utgifter för värdehöjande om- och nytillbyggnader och sådant som räknas som normalt slitage när det gäller avdrag.

» "VIKTIGT ATT KUNNA FRAMHÅLLA DE UTGIFTER DU HAFT NÄR EN FASTIGHET ÖKAT KRAFTIGT I VÄRDE."

HAR DU ORDNING PÅ ALLA DINA KVITTON när det gäller de utgifter som du har haft för renoveringar eller tillbyggnader på ditt sommarhus eller din villa? Det är viktigt att spara kvitton och fakturor – men handen på hjärtat – de flesta av oss slarvar med detta. Men visste du att det går att få avdrag utan kvitton, och det enligt domar från Högsta Förvaltningsdomstolen?

– Skattemyndigheten är i regel mer lyhörd för avdrag än domstolarna som är mer restriktiva. Så det är viktigt att avdragen är sannolika och går att styrka för att de ska accepteras, säger Tommy Wret, Skattejurist på juristfirman Wret.

Högsta Förvaltningsdomstolen, som är högsta instans inom skattedomstolen, slog fast i två domar år 2002 att förbättringsutgifter är avdragsgilla trots att kvitton saknades.

Av rättsfallen framgår att om det saknas fakturor eller kvitton så krävs det en godtagbar utredning som visar förbättringarnas omfattning för att avdrag ska medges vid försäljning.

Som underlag för att visa på förbättringsutgifter krävs det således i första hand fakturor och kvitton. Har de förekommit fungerar också en kopia av en faktura. Det går dessutom att visa på ritningarna på värdehöjande om- och tillbyggnader. Fotografier av en helrenovering av exempelvis kök och badrum och nya byggnader ska bifogas i ansökan. Vidare går det också att bifoga lånehandlingar om byggkostnader. Det går även att ta stöd i fastighetsdeklarationen för att visa att om- och tillbyggnader bidragit till att höja värdet på egendomen.

– Generellt kan man säga att om det är någorlunda sannolikt så får man hälften av det yrkade avdraget. Men det är mycket upp till Skatteverkets

respektive tjänstemans goda omdöme. En del är stenhårda och kräver kvitton för allt, medan en del har förståelse och ser det sannolika i avdragen, säger Tommy Wret.

Vid försäljning av en fastighet beräknas kapitalvinsten (reavinsten) som skillnaden mellan försäljningspriset minskad med utgifter för försäljningen, i regel mäklararvodet, samt omkostnadsbeloppet. Det vill säga de kostnader som du har haft för inköpet av fastigheten samt värdehöjande om- och tillbyggnader. Reavinsten beskattas sedan med 22 procent. Har fastigheten ökat kraftigt i värde under den tid du ägt den är det alltså viktigt att kunna framhålla de utgifter du har haft i samband med om- och tillbyggnader för att kunna minska skatten. ■

TÄNK PÅ FAKTA OMKOSTNADSBELOPP

Exempel på avdrag för inköp av fastigheten:

1. Inköpspris
2. Mäklarprovision
3. Lagfartskostnader
4. Advokatkostnader
5. Utgifter för värdering av bostad

Exempel på avdrag för förbättringsutgifter:

Evigt avdrag för

1. Nybyggnad
2. Tillbyggnad
3. Ombyggnad

Avdrag som gäller i fem år

1. Reparationer
2. Underhåll

*"Reglerna är för svåra helt enkelt och därför föreslår vi radikalt mycket enklare regler."
Ingemar Hansson gd Skatteverket.*

Nya regler ger högre skatt

NU FÖRBEREDER REGERINGEN en regeländring när det gäller beräkningen av reavinstskatten vid försäljning av egna hem och borätter. Anledningen är att nuvarande regler är svåra att tillämpa. Enligt Skatteverket har de skatteskyldiga svårt att skilja mellan förbättrande reparationer och ny-, till- eller ombyggnader. Skatteverket anser att det nuvarande regelverket avsevärt bör förenklas.

–Vi fick uppdrag av regeringen att se över beskattningen av kapitalvinst vid avyttring av småhus och borätter och för att se om det kan göras enklare. Det är ett uppdrag av regeringen som vi gärna tog emot. Reglerna är för svåra helt enkelt och därför föreslår vi radikalt mycket enklare regler, säger Ingemar Hansson, generaldirektör på Skatteverket.

AVDRAG PÅ SKATTEN

Förbättrande åtgärder medger avdrag på skatten endast i fem år medan ny- till eller ombyggnader är ett evigt avdrag. Vid försäljning av en privatbostad avsedd för permanentboende går det dessutom att begära ett uppskov med skatten. Uppskovsbeloppet är 1 450 000 kronor och det beläggs med en ränta med 1,67 procent som ska betalas årligen. Är den sålda fastigheten en ersättningsbostad, exempelvis ett fritidshus, så ska hela den framräknade reavinsten tas upp till beskattning med 22 procent. Något uppskov medges således ej.

Åtgärder som avser ny-, till eller ombyggnad räknas som grundförbättringar. Dessa är alltid avdragsgilla. Vanliga exempel på grundförbättringar är nyinstallation av diskmaskin, braskamin eller ombyggnad av kök och garderober. Även en

ombyggnad eller en reparation av en byggnad eller byggnadsdel är en avdragsgill grundförbättring. För den utgiften gäller alltså ingen tidsgräns skattemässigt, den är evigt avdragsgill.

Men när det gäller förbättrande reparationer och underhåll medges avdrag om det inte är äldre än fem år. Reparationer och underhåll innebär åtgärder som har till syfte att bevara en byggnads standard. Det handlar om delar och detaljer som normalt behöver lagas eller bytas ut i ett hus eller i en bostadsrätt. Det gäller exempelvis in- eller utvändiga ommålning, byte av takbeklädnad, nya vitvaror och element eller en ny värmepanna.

Undersökningar av Skatteverket visar således att det finns behov av förenklade regler mot bakgrund av att många skattskyldiga har svårt att skilja på vad som är förbättrande åtgärder och vad som är grundförbättringar och därmed är evigt avdragsgillt vid beräkning av reavinstskatten.

–Med vårt förslag till nya regler går det att hitta exempel där du kan tycka att det blir för hög skatt och det går också att hitta exempel på fall där skatten blir för låg. Om alla hade gjort rätt enligt dagens regler hade vi aldrig kommit med något förslag till förenkling, men dagens regler är så komplicerade att många gör fel. Om det är bättre eller sämre med ett schablonartat system och kan man tycka olika om. Men jag tycker enkelhetsaspekten väger väldigt tungt i skattsvaren, säger Ingemar Hansson.

ISKATTEVERKETS PROMEMORIA

Skatteverket föreslår i sin promemoria att reavinsten även i fortsättningen ska beräknas som försäljningsintäkten minskad med omkostnadsbeloppet. Men kraven för att få avdrag för förbättringsutgifter skärps avsevärt. Det ska gälla endast för en nybyggnad på minst 25 kvadratmeter. När det gäller andra utgifter för till- och ombyggnader så avser avdraget endast kostnader som överstiger 500 000 kronor. Det är en avsevärd försämring för fastighetsägarna jämfört med nuvarande regler och innebär en kraftig skatthöjning, som kan drabba enskilda fastighetsägare hårt.

Förslaget till regelförändring medför också att skatteintäkten ökar för staten. För att det ska bli statsfinansiellt neutralt föreslår Skatteverket att reavinstskatten sänks från 22 till 19,91 procent. Om Riksdagen godkänner förslaget till regeländringar träder de i kraft den 1 januari 2015. ■

"KRAVEN FÖR ATT FÅ AVDRAG FÖR FÖRBÄTT- RINGSUTGIF- TER SKÄRPS AVSEVÄRT. DET SKA GÄLLA ENDAST FÖR EN NY- BYGGNAD PÅ MINST 25 KVA- DRATMETER."

Allt fler väljer att leva som sambo utan att ha kunskap om vad det innebär juridiskt

Sambo hellre än gift?

SE TILL ATT BÅDA STÅR SOM ÄGARE PÅ ALLT!

Äktenskap är inte alltid bäst. För äldre par kan sambo vara det bästa alternativet. Men då gäller det att ha ordning på pappren – och att båda står som ägare till egendomen.

TEXTER INGRID KINDAHL
FOTO SCANPIX

MÅNGA TROR ATT SAMBOR har ungefär samma rättigheter gentemot varandra som gifta, men så är det inte.

Det finns givetvis vissa likheter mellan att vara gift och sambo. En är den här: Förr eller senare tar det slut. Antingen genom att man går skilda vägar eller genom att en av parterna dör. En annan likhet är att under tiden som förhållandet pågår, behöver man inte tänka så mycket på vad lagen säger. Men den dag som förhållandet upphör blir konsekvenserna tydliga.

GIFT ELLER SAMBO

Skillnaderna mellan att vara gift och sambo är i själva verket ganska stora. Det kan få stora konsekvenser om man inte har tänkt igenom i förväg under vilka former man vill leva tillsammans.

Vi börjar med det unga paret som blir kära, flyttar ihop, får barn och går skilda vägar utan att passera prästen eller rådhuset.

”DET ÄR MÄRKLIGT ATT MÄNNISKOR ÄR SÅ OBENÄGNA ATT I FÖRVÄG PRATA IGENOM VAD SOM HÄNDER OM FÖRHÅLLET SPRICKER.”

Anders och Mia träffas på universitetet. Anders har tidigare ärvt pengar från sin farmor och köpt en bostadsrätt, en stor tvåa. Den flyttar Mia in i och så föds lille Gustaf. Anders gör karriär och tjänar bra. Mia jobbar deltid på dagis för att kunna ägna sig åt Gustaf. Hon är också den som har mest tid att sköta hushållet och handla mat. Det är dit det mesta av hennes lön går. De planerar inga fler barn och bor därför kvar i tvåan, men Anders lever på ganska stor fot på andra sätt. Han köper både bil och segelbåt.

Efter fem år har grälen tagit överhand och paret bestämmer sig för att gå skilda vägar. De har förstås gemensam vårdnad om Gustaf, men båda tar för givet att han mest kommer att bo hos Mia.

Nu ska boet delas och hur sams de än var under tiden tillsammans, är risken mycket stor att paret blir osams.

JURISTEN

– Som jurist funderar man mycket på det där fenomenet

► menet. Det är märkligt att människor är så obenägna att i förväg prata igenom vad som ska hända om förhållandet spricker. Självklart ska man skriva avtal medan man är sams – men det är alldeles för få som gör det.

Det säger Carola Erixon Gyllenmyr, jurist med familjerätt som specialitet på Familjens Jurist som har kontor över hela landet. Läs mer om vilka avtal som behövs här intill.

Eftersom Anders ägde lägenheten innan Mia kom in i bilden, får Mia ingen del i den, enligt sambolagen. Om Anders hade köpt den för att just Mia skulle flytta in, hade det varit en annan sak. Då hade den enligt sambolagen ingått i det som skulle delas lika – även om Anders var den som betalat mest för lägenheten.

Bohaget, i vart fall det som har köpts sedan de blev sambo, ska däremot delas upp mellan Mia och Anders. Det handlar om möbler, köksutrustning och annat som finns i hemmet.

ATT ÄGA TILLSAMMANS

När det gäller bilen och båten blir Mia riktigt frustrerad. Hon hade trott att de ägde dem tillsammans, och faktum är att hon har lagt ner en hel del jobb och pengar från sin magra lön för att få båten i segelbart skick.

Men där bedrog hon sig. Anders står som ägare på båda, och kan glatt köra i väg med dem. Kvar står Mia med Gustaf på armen, två kartonger med böcker som hon hade med sig i boet, en soffa och en jättefin servis av gamla kaffekoppar. Samt insikten om att det hon har lagt ner pengar på under förhållandet med Anders, det är borta nu. Mat, toapapper, blöjor, båtfernsa och allt vad det var.

– Det här är kan vara en stor kvinnofälla. Det bästa är att se till att båda parter står som ägare på tillgångar som köps under tiden man lever tillsammans, säger Carola Erixon Gyllenmyr. När det gäller ett fordon, där endast en kan vara officiell ägare, rekommenderar jag skriftlig äganderättsförklaring.

Tänk om Anders hade dött? Då hade det sett aningen bättre ut för Mia eftersom lille Gustaf hade ärvt hela sin fars kvarlåtenskap och Mia är hans vårdnadshavare och förmyndare. Men då förutsätts att Anders inte hade några barn från tidigare förhållanden. I så fall har även dessa barn rätt till sitt arv genast. Mia hade då tvingats sälja lägenheten, bilen och båten för att kunna betala ut pengarna.

Om Anders och Mia hade varit gifta hade situationen blivit en helt annan. Såvida det inte fanns äktenskapsförord, skulle hon ha haft rätt till hälft-

När det gäller en bostadsrätt så är det viktigt om den köpts av den ena partnern före samboförhållandet eller efter. Om det köpts under förhållandet ska den delas lika.

ten av värdet av lägenheten i bodelningen. Beroende på hur ett eventuellt testamente hade sett ut skulle hon också kunnat få en stor del av arvet efter Anders.

Om Anders och Mia hade varit ett äldre par hade mycket varit annorlunda. Vi antar att Mia och Anders träffas när de är i 65-årsåldern. Anders har tidigare varit gift med Birgitta, och med henne har han två barn, båda vuxna. Tillsammans med Mia har han inga barn.

ARV

Strax innan Mia och Anders träffades dog Birgitta och Anders fick förfoga över hela arvet eftersom det inte fanns några särkullbarn. De tillgångarna har han med sig när han flyttar ihop med Mia. Hans barn vill inte att de ska gifta sig, eftersom de är rädda att tillgångarna efter deras mor då kan komma i händerna på Mia – om Anders dör före henne.

– Barnen har helt rätt. Det är precis vad som kan hända. I det här läget kan det finnas fördelar med att inte gifta sig, säger Carola Erixon Gyllenmyr.

Men hon påpekar att Anders och barnen bara kan skydda tillgångar som fastigheter, konst och smycken genom att avstå från giftermål.

Mia visar sig vara en dam klädd i spenderbyxor. Hon njuter i fulla drag av Anders pengar, köper

kläder, dyra viner och resor. Kort sagt – konsumerar upp dem. När Anders dör och barnen har rätt att få ut arv efter både sin far och sin mor, finns inga pengar kvar.

– Pengar som används till löpande utgifter är svåra att skydda, konstaterar Carola Erixon Gyllenmyr. ■

TÄNK PÅ VIKTIGASTE SKILLNADERNA MELLAN GIFT OCH SAMBO

- Sambor som går skilda vägar delar bara på gemensam bostad och bohag. Allt det andra ägs av endera parten, som tar med sig det.
- Sambor ärver inte varandra. Det innebär att om en av samborna har barn vid sitt dödsfall, ärver barnen allt. Det kan försätta den kvarvarande sambon i en svår situation.
- I vissa försäkrings-situationer utesluts sambo, endast make räknas.

Här är avtalen du kan behöva

- **Samboavtal.** Bodelningsreglerna i sambolagen går att avtala bort. Det gör man genom att skriva ett samboavtal, där det bara står att sambolagen inte ska gälla.
– Ett samboavtal ska vara så kortfattat som möjligt och det ska bara framgå att man inte vill att sambolagen ska tillämpas. Avtalet ska upprättas i var sitt exemplar, båda undertecknade av båda. Det behöver varken bevittnas eller registreras, säger Carola Erixon Gyllenmyr.

Skriv alltså ingenting annat i samboavtalet, råder hon. Här är inte platsen för att lista vem som ska få vissa tillgångar. Rådgör med en sakkunnig hur ni bäst hanterar övriga önskemål.

- **Samägarrättsavtal.** Att avtala bort sambolagen innebär att reglerna om att dela lika på bostad och bohag inte ska gälla. Var och en äger sitt. Därför bör man nu upprätta en lista över vilka saker som ägs av vem. Gå igenom listan emellanåt och komplettera den. Inget hindrar att ni båda äger vissa tillgångar, som bilen eller båten och delar på värdet av dem om ni går skilda vägar.

- **Testamente.** Många sambor har en vag aning om att de borde skriva testamente, men drar sig för juristkostnaderna och tar därför genvägar. Det kan innebära att de upprättar testamentet själva eller använder felaktiga mallar.
– Det är inte ovanligt att man glömmer att skriva att testamentet ska vara "inbördes" och då kan det bli helt fel, säger Carola Erixon Gyllenmyr.

Testamente är ett av de mest komplicerade dokument som finns i svensk lag. Felaktiga testamenten leder dagligen till konflikter arvingar emellan. Det största problemet är oftast att den som skrivit och som vet vad som avsågs, den personen är död. Ta inga risker – avstå från att googla!

"MÅNGA SAMBOR HAR EN VAG ANING OM ATT DE BORDE SKRIVA TESTAMENTE, MEN DRAR SIG FÖR JURISTKOSTNADERNA."

DET HÄR SÄGER SAMBOLAGEN

- Enligt huvudregeln ska bostad och bohag som har skaffats för att användas gemensamt delas lika mellan samborna efter avdrag för skulder på vardera sidan.

- Bostad eller bohag som har införskaffats tidigare, innan paret blev sambor, ska inte delas – även om det används gemensamt.

- Egendom som inte är bostad eller bohag ägs av den som hade den före samboförhållandet, eller som står på köpeavtalet. Det gäller fritidshus, bil, båt, aktier, pengar på bank och mycket annat.

- Om bostaden är hyres- eller bostadsrättslägenhet kan den som har störst behov, till exempel har gemensamma barn boende hos sig, få rätt att bo kvar. Rör det sig om en bostadsrätt måste den som bor kvar i så fall lösa ut sin exsambo med hälften av värdet.

- Sambor ärver inte varandra. Vill man att ens sambo ska arva, måste man skriva testamente.

- Sambolagen kan avtalas bort. Det gör man genom att skriva ett samboavtal som är upprättat i två exemplar och påskrivit av båda parter. Behöver varken bevittnas eller registreras.

TÄNK TILL FÖRE – SKRIV ETT TESTAMENTE

Vill du veta mer?
Ring 08-613 17 80
eller maila till
info@skattebetalarna.se
Vi svarar!

Har du funderat över vad som kommer att hända med dina tillgångar den dagen då du går bort? Är du sambo? Är ni gifta men har särkullbarn? Vill du kunna bestämma vad som skall hända med dina tillgångar den dagen du går bort?

Då kan du skriva ett testamente. Utan ett testamente fördelas arvet enligt den legala arvsordningen. Men man kan underlätta för de anhöriga genom att skriva ett testamente som kompletterar de arvsregler som finns i lagen. Ett klart och tydligt skrivet testamente kan även minska konflikter mellan de arvsberättigade. Ett testamente upprättas enligt särskilda regler och det är viktigt att den som upprättar ett testamente noga har tänkt igenom avsikten med testamentet. Vänd dig med fördel till en erfaren jurist i detta avseende.

OM SKATTEBETALARNA

Sedan starten 1921 har Skattebetalarnas Förening varit ett stöd för privatpersoner och småföretag att hantera sin skattesituation. Men också en tydlig röst i debatten för låga och synliga skatter, hushållning med offentliga medel och rättssäkerhet för skattskyldiga.

ÄR DU INTRESSERAD?

Vi på Skattebetalarnas Förening har en lång erfarenhet av familjerättsliga frågeställningar och hjälper gärna till att upprätta ett anpassat testamente för just dig. Som medlem har du ett subventionerat pris. Tag gärna kontakt med våra jurister på telefon **08-613 17 80, måndag-fredag, kl 9-11.30**. Eller skriv till oss på info@skattebetalarna.se.

**SKATTE
BETALARNA**

Göran Kropp förolyckades
i samband med bergs-
bestigning. För hans sambo
fick det stora ekonomiska
konsekvenser.

Kända fall:

NÄR DET GICK SNETT

Bergsklättraren Göran Kropp och författaren Stieg Larsson är två kända fall som visar på konsekvenserna av att vara sambo och inte ha det reglerat juridiskt.

TEXTER INGRID KINDAHL
FOTO SCANPIX

GÖRAN KROPP OCH RENATA CHLUMSKA. Båda var rikskändisar för sina äventyrliga expeditioner och tillsammans drev de företagen Kropp & Äventyr och Peak Promotion samt en minnesfond. De hade också en lägenhet i Seattle på amerikanska östkusten, där de bodde. Så småningom utökade de sin verksamhet till att omfatta resor, och allt rullade på.

DÅ HÄNDE DET

Göran Kropp befann sig på en bergsklättring utanför Seattle när han föll ner i en bergsspricka och dog.

Paret var inte gift och det fanns inget testamente. Tillgångarna bestod förutom av företagen, minnesfonden och lägenheten, även av en porsche och ett bankkonto i Göran Kropps namn. Dessutom hade Göran Kropp rättigheterna till boken om sig själv, "Göran Kropp 8000+", skriven av författaren David Lagercrantz, som ägde hälften av rättigheterna.

När Göran Kropp förolyckades krävde hans föräldrar att få alla hans tillgångar i arv, även lägenheten där Renata Chlumska bodde.

Föräldrarna fick rätt. Renata Chlumska förlorade allt och tvingades börja från noll. Det slutade med att hon vände sig till Arbetsförmedlingen för att få Starta eget-bidrag. ■

"SAMBOR
ÄRVER INTE
VARANDRA.
VILL MAN ATT
ENS SAMBO
SKA ÄRVA,
MÅSTE MAN
SKRIVA
TESTAMENTE."

STIEG LARSSON OCH EVA GABRIELSSON. När författaren Stieg Larsson hade skrivit färdigt Millennietrilogin skickade han in manusen till Piratförlaget, som refuserade.

Det blev en besvikelse – för under tiden han skrev betraktade Stieg Larsson sina verk som en framtida pensionsförsäkring för sig och sin sambo, arkitekten Eva Gabrielsson. De båda hade varit ett par sedan tonåren, och följts åt genom åren då han som journalist kämpade emot högerextremism och främlingsfientlighet.

Som tur var hade även journalisten Robert Aschberg sträckläst manusen och tipsade Norstedts förlag, som accepterade att ge ut böckerna. Livet lekte igen och Stieg Larsson hade just fyllt 50 år.

DÅ HÄNDE DET

En dag på jobbet – han arbetade på tidningen Expos redaktion – blev Stieg Larsson så vit i ansiktet och illamående att arbetskamraterna ringde efter ambulans. En kort stund efter att han kommit in på akuten dödförklarades Stieg Larsson. Han hade drabbats av en hjärtattack.

Nio månader senare publicerades den första boken i trilogin, "Män som hatar kvinnor". Inom kort var Stieg Larsson den näst bäst säljande författaren i världen.

Eva Gabrielsson och Stieg Larsson var inte gifta, och det fanns inget testamente.

Därmed tillföll arvet Stieg Larssons far och bror. Efter flera års segsliten tvist erbjöds Eva Gabrielson en summa på 20 miljoner kronor av Stieg Larssons arvingar. Pengarna tackade hon dock nej till. ■

Det okända avtalet som kan rädda firman

Små företag med flera delägare lever farligt. Om delägarna blir osams, skiljer sig eller dör behövs ett kompanjonavtal. Teckna det innan något händer.

TEXTER INGRID KINDAHL
FOTO SCANPIX

DET ÄR SOM VANLIGT med juridiska avtal. De flesta har en vag aning om att man bör ha dem. Några gör slag i saken. Många struntar i det.

En anledning till att kompanjonavtal inte är så vanliga är att begreppet är dimmigt. Det krävs ett besök hos advokat eller jurist, vilket kostar sina tusenlappar. Och man förstår inte riktigt vad kompanjonavtalet ska vara bra för.

Enligt advokat Michael Hylander på advokatfirman MAQS i Stockholm finns det två övergripande syften. Det första handlar om hur aktieägarna vill att företaget ska styras under verksamhetstiden. Det andra handlar om vad som ska hända med aktierna om någon av delägarna dör, blir sjuk, skiljer sig eller vill sälja.

VI BÖRJAR MED DET FÖRSTA SYFTET.

– Kompanjonavtal behövs i företag där det finns en stark koppling mellan ägandet och arbetsinsatsen. Om något där inte fungerar kommer företaget att få problem och då är det bra att ha ett avtal som säger vad man då ska göra, säger Michael Hylander.

Tänk att en driftig person startade ett företag för 30 år sedan. Genom åren har företaget vuxit. Tre nya delägare har trätt in. Nu är det blomstrande, men

**"KOMPANJON-
AVTAL BEHÖVS
I FÖRETAG DÄR
DET FINNS
EN STARK
KOPPLING
MELLAN
ÄGANDET
OCH ARBETS-
INSATSEN."**

fortfarande beroende av att alla delägare är engagerade. Det tycker i alla fall de tre nya delägarna.

Grundaren, däremot, har fyllt 60 och anser att han har gjort sitt. Han har dragit in de flesta kunderna och nu ägnar han mesta tiden åt att spela golf. Dock vill han gärna ha både lön och utdelning.

– Anledningen till att någon inte jobbar och ändå vill ha lön och utdelning kan variera. Någon kan vara trött på det, en annan kan bli långvarigt sjuk. I kompanjonavtalet kan man skriva in att den som inte bidrar med arbete ska kunna lösas ut ur företaget efter en viss tid, till exempel ett år, säger Michael Hylander.

AVTALEN ANPASSAS

Avtalet ger också en möjlighet att bättre anpassa hur besluten ska fattas i företaget. Säg att ett bolag ägs till 20 procent var av fem personer – räcker det om tre säger ja till ett förslag, eller ska det vara högre majoritet för att förslaget ska gå igenom? Eller ska alla delägare ha veto till alla förslag?

– För att förenkla vardagen kan man göra en lista över särskilt viktiga frågor där man vill att besluten ska fattas på ett visst sätt. Det kan handla om att byta verksamhetsort, köpa upp ett annat före-

Det kan bli verkliga låsningar mellan delägare och särskilt om två personer äger varsin hälft av företaget. Då är det bra att ha ett avtal.

TÄNK PÅ DETTA ÄR KOMPANJONAVTAL

Kompanjonavtal kallas även aktieägaravtal och förekommer i företag med begränsad ägarkrets. Det talar vanligen om hur ägarkretsen får se ut och vad delägarna får göra med sina aktier.

I avtalet beslutar delägarna hur de vill att företaget ska styras under verksamhetstiden, till exempel med vilken majoritet beslut ska fattas och om ordföranden ska ha utslagsröst eller inte.

Delägarna bör också göra upp om hur stor arbetsinsats som ska krävas av var och en för att de ska få utdelning på aktierna.

I avtalet kan delägarna också bestämma vad som ska hända med aktierna om någon inte kan eller vill bidra med den avtalade arbetsinsatsen, om någon vill sälja eller någon skiljer sig.

Man slår också fast under vilka omständigheter nya delägare kan träda in.

Finns inget kompanjonavtal är det bolagsordningen och aktiebolagslagen som reglerar inträde av nya aktieägare och aktieöverlåtelser.

**"I ett kompanjonavtal kan man skriva in att den som inte arbetar kan lösas ut ur företaget efter en viss tid."
Michael Hylander, advokat.**

Man kan också besluta om att inte tillåta exempelvis att aktierna hoppar runt inom ägarkretsen, så att en ägare har 35 procent av aktierna ett år och 60 procent nästa år – det kan skapa osäkerhet. I vissa fall kan det vara lämpligt att skriva in att aktierna inte får överlåtas alls under en viss tid.

AKTIERNA

Ett generellt tips är att göra aktierna i ett litet företag till varje ägares enskilda egendom. Annars uppstår problem när någon av delägarna skiljer sig. Om aktierna ingår i giftorättsgodset kan det bli så att en helt utomstående exmake eller exmaka plötsligt får en andel av aktierna.

– Det blir svårt. Om det inte redan är gjort, se till att alla delägare upprättar äktenskapsförord med sina makar för att göra aktierna till ägarnas enskilda egendom. Om alla gör det, blir det inte svårt att få de äkta hälfterna att skriva på, säger Michael Hylander.

Om någon dör och hans eller hennes aktier går i arv, kan det bli problem. Oftast vill arvingarna inte behålla aktierna, utan föredrar att sälja dem till övriga aktieägare. Då kan det uppstå påfrestningar på övriga delägares likviditet. Finns pengarna?

– Det kan vara klokt att delägarna tecknar försäkringar som träder in om något sådant händer, säger Michael Hylander.

VÄRDERING

Den knivigaste frågan av alla är den om hur aktierna ska värderas. För när det kommer till köp, försäljning och att lösa ut arvingar måste parterna vara överens om priset. Det bästa är att försöka hitta en modell för värderingen som skrivs in i kompanjonavtalet. Men lätt är det inte.

– Det bästa är att vända sig till en särskild företagsvärderare och få en objektiv och aktuell värdering, säger Michael Hylander. ■

**"ETT GENE-
RELLT TIPS ÄR
ATT GÖRA
AKTIERNA
I ETT LITET
FÖRETAG TILL
VARJE ÄGARES
ENSKILDA
EGENDOM."**

► tag, göra stora investeringar och ta stora lån, säger Michael Hylander.

Ibland kan det uppstå verkliga låsningar mellan delägare, så allvarliga att beslut inte kan fattas. Det är inte minst vanligt i företag som ägs 50/50 av två delägare. Om man bara inte kan komma överens i en fråga, vad gör man då? På sikt kommer det företaget att likvideras eller gå i konkurs, eftersom verksamheten förr eller senare tar skada av att ett strategiskt beslut inte fattas och av att delägarna är osams. Men det finns sätt att förhindra det och faktiskt rädda företaget.

– Man kan exempelvis skriva in i kompanjonavtalet att den ena parten i sådant fall ska kunna köpa ut den andra. En annan variant är att man låter en utomstående person för att avgöra frågan eller att singlar man slant, säger Michael Hylander.

Och det sistnämnda är inget skämt. Avtal som innehåller sådana klausuler upprättas då och då. Märkligt nog tycks ägare i företag där man har skrivit in en "slantklausul" ha lättare att komma överens än andra.

Kompanjonavtalet bör noga reglera hur aktierna får överlåtas, alltså hur de får säljas och vem som ska få köpa. Hembudsklausuler är vanliga. Det innebär att om en vill sälja, erbjuds först övriga delägare att köpa. Då måste man också i förväg besluta om en värderingsmodell.

Arbetande pensionär?

Är du ålderspensionär eller på väg att bli och funderar på att fortsätta jobba? Skattereglerna är gynnsamma för dig som vill fortsätta arbeta, men det är bara en sida av saken. Men din rätt till pension och bidrag kan påverkas negativt av arbetsinkomsterna så bilden är inte helt entydig. »

TEXTER URBAN LARSSON
ILLUSTRATIONER PIA KOSKELA

Skattegynnade att jobba som pensionär – men hur lönsamt är det?

**GARANTIPENSIONÄRER
MISSGYNNAS**

**TJÄNSTPENSIONS-AVTALEN
KAN FÖRSVÅRA LÄNGRE
ARBETSLIV**

**JOBBSKATTEAVDRAGET
GER EN REJÄL LÄTTNAD I
PLÅNBOKEN**

GYNNSAMT

Tvunget...

► Pensionspyramiden

DITT PENSIONSSKYDD kan bestå av flera delar och kan liknas vid en pyramid. I botten har du en allmän pension som finansieras genom de arbetsgivaravgifter din arbetsgivare betalat. Är du egenföretagare har du i stället betalat egenavgifter som finansierar den allmänna pensionen. Är du född 1938 eller senare består din allmänna pension av inkomstpension och premiepension. Inkomstpensionen grundas lite förenklat på storleken av dina inkomster under ditt arbetsliv. Premiepensionen påverkas i stället av värdeutvecklingen på de fonder som dina pensionsmedel placeras i. Garantipension är en annan del av den allmänna pensionen. Den utgör ett slags grundskydd för personer med låg livsinkomst.

"DIN ALLMÄNNA PENSION BESTÅR AV INKOMSTPENSION OCH PREMIEPENSION."

Ovanpå den allmänna pensionen kan du sedan ha en tjänstepension som din arbetsgivare betalat till under ditt arbetsliv. Tjänstepensionens andel av den disponibla inkomsten uppgår till ca 30 procent för personer över 65 år men tenderar att vara större för höginkomsttagare. Det beror på att personer som får lön eller andra pensionsgrundande inkomster som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp då slår i taktet för intjänande till allmän pension men inte för tjänstepension. På toppen av pensionspyramiden kan du ha ett privat pensionssparande exempelvis i form av en privat pensionsförsäkring. ■

TIPSRUTA

Tjänstepensionens andel av den disponibla inkomsten uppgår till cirka 30 procent för personer över 65 år.

Tjänstepensionsavtalen kan försvåra längre arbetsliv

ÄR DU ANSTÄLLD kan tjänstepensionsavtalet innebära att det är mindre lönsamt för arbetsgivaren att behålla en anställd efter viss ålder. Särskilt gäller det inom kollektiv som omfattas av förmånsbestämda tjänstepensioner. I en sådan pensionslösning är du som anställd garanterad en viss procentsats av din slutlön när du går i pension. Löneökningarna sent i den anställdes karriär kostar mer för arbetsgivaren än samma löneökning tidigare. I dessa fall kan arbetsgivaren ha ett incitament att låta anställda gå i pension tidigare. Nu är långt ifrån alla tjänstepensionsavtal utformade på detta sätt men ett sådant tjänstepensionsavtal kan ha negativ inverkan på arbetsgivarens inställning när det gäller dina möjligheter att få fortsätta arbeta efter 65. ■

Garantipensionärer missgynnas

DU HAR RÄTT ATT TA UT DIN ALLMÄNNA PENSION vid tidigast 61 års ålder. Du har rätt att arbeta fram tills du fyller 67. För arbete där efter gäller att du måste vara överens med din arbetsgivare. För de flesta lönar det sig att fortsätta arbeta efter 65-årsdagen eftersom du tjänar in ytterligare till din allmänna pension.

Är du en pensionär som har det sämre ekonomiskt ställt och som har garantipension kan fortsatt arbete bli rena förlustaffären. Det beror på att storleken på din garantipension påverkas av storleken på din inkomstgrundande pension och om du arbetar höjs din inkomstgrundande pension. På samma sätt minskas din rätt till bostadstillägg. Här kan vi tala om en fattigdomsfälla för de sämst ställda pensionärerna. ■

TÄNK PÅ

Om du bedriver passiv näringsverksamhet får du betala särskild löneskatt på förvärvsinkomst som uppgår till 24,26 procent på nettovinsten även efter 65-årsstrecket – och det utan att tjäna in några pensionsrättigheter på inkomsten.

Skattelättnader för arbetande pensionärer

UNDER ETT ANTAL ÅR har olika skattelättnader införts i syfte att få äldre att arbeta längre. Det handlar dels om sänkta arbetsgivaravgifter, dels ett jobbskatteavdrag som är generösare för dem som är 65 år fyllda än för de yngre. På detta sätt ska äldre lockas att stanna kvar på arbetsmarknaden. Men hur mycket tjänar du som pensionär på att stanna kvar i förvärvslivet?

Är du egenföretagare så har du det förmodligen lättast att överblicka skattevinster med att fortsätta att arbeta efter fyllda 65. Om du bedriver verksamheten i eget aktiebolag så faller arbetsgivaravgifterna bort på din lön och dina förmåner redan kalenderåret efter att du fyllt 65 år och i stället ersätts med den lägre ålderspensionsavgiften, en minskning från

31,42 procent till 10,21 procent. Det blir helt enkelt billigare för bolaget att betala lön till dig. Bedriver du aktiv näringsverksamhet i form av enskild firma eller handelsbolag gäller att du betalar ålderspensionsavgift i stället för egenavgifter från och med året efter att du fyllt 65 år såvida du inte dessförinnan under hela kalenderåret har tagit ut hel ålderspension inklusive premiepension. I det sistnämnda fallet betalar du ålderspensionsavgift i stället för egenavgifter på näringsinkomsten.

Tänk på att om du bedriver passiv näringsverksamhet får du betala särskild löneskatt på förvärvsinkomst som uppgår till 24,26 procent på nettovinsten även efter 65-årsstrecket – och det utan att tjäna in några pensionsrättigheter på inkomsten. Detta har betydelse för dig som äger skogsbruksfastighet som du inte arbetar på eller äger ett hyreshus där fastighetsskötseln ligger på entreprenad. Ska verksamheten

ses som aktiv i dessa fall måste du arbeta åtminstone cirka 500 timmar per år.

Är du född 1937 eller tidigare tjänar du inte in någon pension efter 65 års ålder varför ingen ålderspensionsavgift tas ut på löner och förmåner eller inkomst av aktiv näringsverksamhet.

”PÅ EN ARBETSINKOMST PÅ HÖGST 100 000 KRONOR FÅR DU ETT JOBBSKATTEAVDRAG PÅ HELA 20 000 KRONOR.”

Jobbskatteavdraget ger en rejäl lättnad i plånboken. På en arbetsinkomst på högst 100 000 kronor får du ett jobbskatteavdrag på hela 20 000 kronor som reducerar skatten på arbetsinkomsten. Högsta jobbskatteavdraget uppgår till 30 000 kronor vilket du når vid en arbetsinkomst på 300 000 kronor. ■

JURISTERNA

EVA NIELSEN, CHEFSJURIST

URBAN LARSSON, JURIST

På vår hemsida www.skattebetalarna.se har du tillgång till en stor bank av frågor & svar. Du kan även ställa egna frågor som du får ett snabbt svar på. Logga in på www.skattebetalarna.se. Välj Skattejuridisk service så hittar du sedan skattesvar.

Skattebetalarnas medlemmar kan även ställa skattefrågor per telefon måndag-tisdag kl 9.00-11.00 fyra gånger per medlem och år. Telefonnummer 08-613 17 80 (medlemsnummer krävs).

Uthyrning av två småhus på samma fastighet

Jag äger en fastighet där det finns två småhus, taxerade som två värderingsenheter. Jag och min familj bor i det ena huset och det andra hyrs för närvarande ut till en utomstående person för dennes permanentboende. Jag deklarerar uthyrningen som kapitalinkomst. Nästa år kommer jag att deklarerar hyresinkomsten och göra avdrag med 40 000 kronor plus 20 procent av hyresersättningen. Eventuellt kommer jag att arbeta utomlands i ett par år för min arbetsgivares räkning och min familj flyttar med. Om jag hyr ut bägge småhusen kan jag då göra avdrag med 80 000 kronor (2 x 40 000 kronor) plus 20 procent av sammanlagda hyresinkomsten när jag deklarerar eller gäller endast ett 40 000 kronorsavdrag?

TEXTER URBAN LARSSON
ILLUSTRATION PIA KOSKELA

Ska livförsäkringen tas med i bouppteckningen?

? Min far som var omgift avled nyligen. Jag är enda barnet i första äktenskapet och några barn i sitt andra äktenskap hade han inte. Vi har förrättat bouppteckning och min far hade tecknat en livförsäkring med den efterlevande maken som förmånstagare. Ska den verkligen inte tas med i bouppteckningen och har jag möjlighet att få del av pengarna?

▶ Som huvudregel gäller att värdet av en livförsäkring ska tas upp i den avlidnes kvarlåtenskap som tillgång. Men finns ett förmånstagarförordnande ska värdet av försäkringen inte tas upp i bouppteckningen. I stället ska en anteckning om försäkringens värde göras i bouppteckningshand-

"ENLIGT SKATTEVERKETS UPPFATTNING GÄLLER 40 000-KRONORS-AVDRAGET FÖR VARJE UTHYRD PRIVATBOSTAD. I DITT FALL HAR DU RÄTT TILL TVÅ AVDRAG OM HÖGST 40 000 KRONOR, BEROENDE PÅ HUR HÖG HYRESINKOMSTEN ÄR FRÅN VARJE UTHYRD PRIVATBOSTAD."

lingen. Det betyder att försäkringen inte medräknas när efterlevande makes giftorättsandel eller bröst- arvinges arvslott ska beräknas. I detta fall är den efterlevande maken insatt som förmånstagare så utfallande försäkringsbelopp tillkommer henne i den egenskapen. Om förmånstagarförordnandet skulle leda till ett oskäligt resultat i förhållande till dig som bröst- arvinge så kan du hos tingsrätten ansöka om jämkn- ing av förmånstagarförordnandet. Sådan talan om jämkn- ing ska väckas mot förmånstagaren inom ett år från det att bouppteckningen upprättades.

Hur länge ska deklarationsunderlaget sparas?

? Jag håller på och rensar i mina pärmar hemma och hittar kontrolluppgifter, bankkontoutdrag, kvitton på förbättringsutgifter och bokförings-

Kan jag dra av slutligt underskott från handelsbolag?

Jag var delägare i ett handelsbolag som vi la ner under förra året. Vid nedläggningen hade jag ett outnyttjat underskott från bolagets näringsverksamhet. Kan jag göra avdrag för underskottet som kapitalförlust nästa år enligt reglerna för slutligt underskott i näringsverksamhet som upphört?

underlag för tidigare års deklARATIONER. Hur länge måste jag spara underlaget?

▶ Underlag för att fullgöra deklarationskyldigheten och för att kontrollera den ska bevaras under sju år räknat efter utgången av det kalenderår som underlaget avser. Till exempel att kvitton på förbättringsutgifter som du redovisat i en kapitalvinstberäkning i årets deklARATION ska sparas i sju år till räknat från och med nästa kalenderår. För bokföringsunderlaget räknas sjuårsfristen från utgången av det kalenderår då räkeskapsåret avslutades.

Vem får arvet efter den barnlösa maken?

? Jag är gift och har inga barn. Jag har två syskon. Vem ärver mina tillgångar om jag skulle

avlida före min maka samtidigt som jag inte har några barn?

▶ Maken ärver hela din kvarlåtenskap. Dina syskon är efterarvingar vilket betyder att när efterlevande maka avlider så har dina syskon rätt att arva din kvarlåtenskap. Om dina syskon är avlidna vid den tidpunkten inträder deras barn, barnbarn och så vidare som efterarvingar. Under dessa förhållanden ärver din maka din kvarlåtenskap med fri förfoganderätt, vilket innebär att hon inte kan testamentera bort din kvarlåtenskap men i övrigt förfoga över egendomen. Skulle du vid efterlevande makans frånfälle sakna såväl syskon som syskonbarn ärver makans arvingar hela kvarlåtenskapen, även det som maken ärvt av dig.

"NEJ, REGLERNA OM AVDRAG FÖR SLUTLIGT UNDERSKOTT ENLIGT REGLERNA FÖR KAPITALFÖRLUST GÄLLER ENDAST ENSKILD NÄRINGSVERKSAMHET SOM UPPHÖRT. SLUTLIGT UNDERSKOTT FRÅN HANDELSBOLAG FÖRSVINNAR I OCH MED ATT BOLAGET UPPHÖR. I STÄLLET GÄLLER ATT ANDELN I HANDELSBOLAGET ANSES AVYTTRAD I OCH MED ATT BOLAGET UPPLÖSES. DU SKA BERÄKNA EN KAPITALVINST ELLER KAPITALFÖRLUST PÅ DIN HANDELSBOLAGS-ANDEL MED UTGÅNGSPUNKT I ANDELENS JUSTERADE ANSKAFFNINGS-UTGIFT."

Ditt medlemskap

Skattebetalarnas vd, Joacim Olsson, (till höger på bilden) framhöll fördelarna med ROT-avdraget på ett seminarium under politikerdagarna i Visby. Intill honom står Terese Lindberg (s) medlem i skatteutskottet. Därefter Ulf Perbo från Regeringskansliet och Thomas Dahlberg, Entreprenörföretagen.

Skattebetalarna i Almedalen

Skattebetalarna i TV 4

JOACIM OLSSON
vd Skattebetalarnas förening

TIDIGARE I SOMMAR deltog Joacim Olsson i ett inslag i TV4 om fastighetsskatten. Bakgrunden var att Riksbankschefen Stefan Ingves uttalat att han vill återinföra den för att motverka prisökningarna på bostäder. Joacim Olsson varnade för att en återinförd fastighetsskatt enligt den gamla modellen skulle leda till en skattechock.

För en normalvilla i Stockholm skulle det handla om en skattehöjning på över 2000 kronor i månaden. För att se inslaget går in på www.skattebetalarna.se ■

SKATTEBETALARNA VAR SOM VANLIGT i hög grad närvarande i Almedalen under politikerveckan i början av juli. Bland annat deltog föreningens vd Joacim Olsson i en debatt om Rot-avdraget tillsammans med Entreprenörföretagen. Rot-avdraget har skapat ungefär 20 000 vita jobb och har gynnat byggnadsbranschen men också den enskilde medborgaren. Joacim Olsson betonade vikten i att avdraget behålls och utvecklas till att gälla på fler områden. Avdraget motverkar de höga skattekilarna i det svenska skattesystemet och bidrar till att svarta jobb bli vita, underströk han.

Föreningens chefekonom, Arvid Malm, argumenterade för lägre skatt på pension på Debatt-SM. Han framhöll att landets ålderspensionärer bör få samma skattesänkning som de som förvärvsarbetar. Argumentet är att pension är uppskjuten lön och bör därmed beskattas på samma sätt som en arbetsinkomst.

Vidare arrangerade Skattebetalarnas Slöseriombudsman, Martin Borgs, ett seminarium om "Sura slöserier med skattepengar". Martin Borgs, som också är dokumentärfilmare, framhöll olika fall av uppenbart offentligt slöseri. ■

www.skattebetalarna.se

POPULÄRA EVENEMANGSBILJETTER

- FÖRBOKNINGSTJÄNSTER
- BILJETTSERVICE
- SISTA-MINUTEN-ERBJUDANDEN!

WWW.BILJETTNU.SE
TELEFON 0771-77 66 00
BUTIK I STOCKHOLMS CITY.

biljettnu .se

Några

av dina

medlemsförmåner!

Som medlem i Skattebetalarna har du tillgång till olika förmåner som kan vara mycket lönsamma.

Läs mer på www.skattebetalarna.se/medlemssida/medlemsformaner

**FRÅN
350 KR/ÅR**

SKATTE- RÄTTSSKYDD

Teckna föreningens särskilda Skatterättsskydd i skattemål för privatpersoner. Vid ett skattemål får du en av Skattebetalarnas jurister som ditt personliga ombud, utan annan kostnad än premien – 350 kronor per år. Till småföretag erbjuder vi motsvarande **skatterättsskydd för 1500 kronor** (tidigare Trygghetspaket).

För mer information besök: www.skattebetalarna.se, gå in under skattejuridisk service eller ring oss på 08-613 17 00.

**UTÖKAD
MEDLEMS-
SERVICE**

**MÅNDAG-FREDAG
KL 9-11.30
08-613 17 80**

FÅ SVAR PÅ DINA SKATTEFRÅGOR!

På www.skattebetalarna.se kan du söka bland över 6200 frågor och svar om skatter eller ställa din egen. För att använda tjänsten krävs att du är medlem i Skattebetalarna och registrerad på vår hemsida. Registrera dig på www.skattebetalarna.se/ny_anvandare. Du som är medlem kan även ringa våra jurister måndag-fredag på telefonnummer 08-613 17 80 mellan kl 9.00 och 11.30. Skattebetalarnas jurister erbjuder kostnadsfri rådgivning (fyra tillfällen per medlem och år). Ha ditt medlemsnummer tillgängligt.

LÅNA 350 000 KR UTAN SÄKERHET

Med Skattebetalarnas medlemslån i SEB kan du låna från 20 000 kronor upp till 350 000 kronor utan att du behöver lämna någon säkerhet.

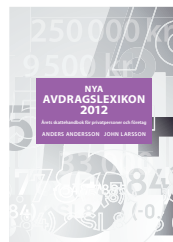
Ring 0771-365 365 dygnet runt eller gå in på www.seb.se/medlemslan.

SEB

300 LÖNSAMMA RÅD

Avdragslexikon 2012 innehåller över 300 lönsamma råd som kan sänka skatten och förbättra ekonomin.

Boken kostar 139 kronor. Beställ på: www.avdragslexikon.se/skattebetalarna

NYA MEDLEMSAVGIFTER 2013

PRIVATPERSONER: 390 kronor för ett år,
FÖRETAG: Medlemskap 1000 kr för ett år.
UNGDOM: 100 kr för ett år.

www.skattebetalarna.se

**SKATTE
BETALARNA**

mycket förmånliga

DIN MEDLEMSFÖRSÄKRING

Bilförsäkring
med 0 kr i
självrisk vid
djurkollision*

Vi ser till att du har rätt försäkringskydd!

Alla medlemmar i Skattebetalarnas Förening har tillgång till en personlig försäkringsservice hos oss på Skattebetalarnas Medlemsförsäkring. Vi hjälper dig som medlem att teckna rätt försäkringskydd till rätt pris på försäkringar för ditt boende, dina fordon, din båt och olycksfall för hela familjen. Kontakta oss idag så ser vi över dina försäkringar!

* Gäller vid tecknande av halv- eller helförsäkring.

0771-613 170

forsakring@skattebetalarna.se
www.skattebetalarna.se/medlemsforsakring

**SKATTE
BETALARNA**
Medlemsförsäkring

Subventioner snedvrider

NYLIGEN TRÄFFADE JAG FÖRFATTARNA USHA OCH GEORGE

HALEY som har gjort en studie av hur mycket Kina subventionerar sin industri med. Det rör sig om massor av miljarder per år, som gör att Kina kan pressa priserna på stål och solpaneler och på så vis konkurrera ut västerländska företag.

Paret Haley har utfört ett imponerande detektivarbete i material som den kinesiska staten försöker dölja, men tyvärr har uppgifterna använts för att ge bilden att Kina lurar oss, och att vi måste skydda oss med handelshinder eller subventioner till våra egna företag. Jag tycker tvärtom att det kinesiska folket borde protestera, för de tvingas finansiera vår konsumtion. Vi själva tjänar tvärtom på det, för som Adam Smith konstaterade är konsumtion målet med all produktion, och producenters intressen är bara centrala om de är nödvändiga för att befördra konsumenternas intresse.

SUBVENTIONER GYNNAR SÄLLAN EN EKONOMI. Enligt den ekonomiska forskningen fungerar subventioner om det finns ett marknadsmisslyckande – en investering skulle kunna ge stora positiva effekter på omgivningen, men den görs ändå inte – OCH politiker eller statliga bolag ska vara bättre på att identifiera detta än privata företag och investerare. Empirin visar att det förra sällan är fallet, det senare nästan aldrig.

När ekonomen Josh Lerner satte sig ned för att skriva en bok om vad staten kan göra för att sporra entreprenörskap och innovationer var han till slut tvungen att ge den titeln "Boulevard of Broken Dreams". Det visade sig nämligen att det nästan aldrig fungerar. Politiker är dåliga på att hitta "vinnare", ofta väljer de att subventionera det som känns mest spännande för stunden. Nixon ville att USA skulle utveckla ett överljudsflygplan bara för att européerna tog fram Concorde.

Det offentliga hittar sällan försummade möjligheter, utan hoppar tvärtom ofta på den senaste bubblan, där presentationerna är coolast och snittarna är läckrast. Den finska innovationsfon-

den Sitra öste pengar över IT-företag 1999-2000, när allting med en puls och en hemsida ändå badade i pengar, och hade sen inga pengar när lågkonjunkturen slog till och ingen fick riskkapital. Frankrike gjorde av med pengar på den katastrofala idén att skapa ett nytt Silicon Valley i Bretagne.

Det är sällan den långsiktiga potentialen som står i centrum för offentliga satsningar, utan möjligheten att på kort sikt (helst denna mandatperiod) skapa foto- och arbetstillfällen. Stora satsningar och möjligheten att klippa band står i centrum.

Malaysia skapade en "Entertainment Village" för att konkurrera med Hollywood. När det misslyckats använde de samma område för det något trendigare "Bio Valley" som skulle bli ett centrum för bioteknik. När nästan inga företag sökte sig dit blev det snart känt som "Valley of Bio-Ghosts". I USA har 49 av 50 delstater ett program för att försöka skapa ett kluster som drar till sig bioteknikföretag från andra delstater.

Alla dessa subventioner förändrar företagens beteende. I stället för att utveckla de bästa produkterna för att locka konsumenter skaffar de sig de bästa lobbyisterna för att locka politiker och tjänstemän. I stället för att fylla orderböcker lär de sig att fylla i blanketter med alla de kodord som ska utlösa de rätta pavlovskas dregelreflexerna hos byråkraterna: "hållbarhet", "mångfald", "innovation", "kluster", "regional utveckling".

Endast en naiv marknadsliberal tror att det inte finns marknadsmisslyckanden, men det betyder inte att lösningen är att staten träder in, eftersom det också finns politikmisslyckanden. Och de kan misslyckas med andras pengar, och därför kan misslyckandena bli mycket större. ■

JOHAN NORBERG,
FRI DEBATTÖR OCH FÖRFATTARE

JOHAN TYCKER TILL

"ENDAST EN NAIV MARKNADSLIBERAL TROR ATT DET INTE FINNS MARKNADSMISSLYCKANDEN, MEN DET BETYDER INTE ATT LÖSNINGEN ÄR ATT STATEN TRÄDER IN."

Sveriges största tidning
för entreprenörer

10 år!

Det vill vi fira med ett jubileumserbjudande – du som är ny prenumerant får tidningen Entreprenör i ett år (10 nr) för bara 249 kr (ordinarie pris 551 kr), eller 3 nr för 99 kr om du vill prova på en kortare period. Slå till före den sista december!

Gå in på www.prenservice.se, mejla prenumeration@entreprenor.se eller ring 08-762 61 40. Glöm inte använda **kod 140-140155** för att ta del av dessa erbjudanden!

Sveriges största tidning för entreprenörer

48 000 läsare
Ökat 33 % i år!
(enligt Orvesto)

I varje nummer kan du läsa om...

- **ENTREPRENÖRERNA** Heta intervjuer med inspirerande företagare – kända så väl som okända, men alltid intressanta.
- **DE BÄSTA TIPSEN** Oavsett om du ska anställa, söka riskkapital, eller lära dig hur du marknadsför ditt företag gratis. Våra tipssidor ger lösningar och idéer.
- **I PRAKTIKEN** De svåra frågorna och de intressanta frågeställningarna som berör företagare. Allt skrivet på ett smart och lättillgängligt sätt.

POSTTIDNING B
Skattebetalarna
Box 3319
103 66 STOCKHOLM

1 1 8 0 5 3 4 0 1

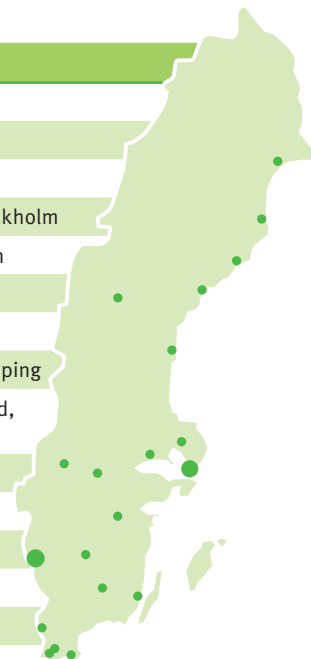
En lægprædikant holder gudstjeneste på Skagen Sønderstrand, 1877.
Av Michael Ancher, en av Skagenmålarna. Bilden tillhör Skagens
Museum (beskuren).

Möt en fondförvaltare som går sin egen väg

Möt oss nära dig på ett kostnadsfritt inspirationsmöte. Vi berättar om vår investeringsfilosofi, vår syn på marknadsläget och om utvecklingen i våra fonder. Vi bjuder på lättare mat och kommer att uppmärksamma att vi fyller 20 i år. Välkommen att ta med en vän.

Anmäl dig idag på www.skagenfonder.se/infotraffar,
0200-11 22 60 eller kundservice@skagenfonder.se.

DATUM	ORT
17/9	Göteborg
18, 19/9	Stockholm
24/9	Göteborg
25/9	Helsingborg, Ystad, Stockholm
26/9	Malmö, Lund, Stockholm
30/9	Skellefteå
1/10	Göteborg, Luleå
2/10	Stockholm, Umeå, Jönköping
3/10	Växjö, Kalmar, Östersund, Örnsköldsvik, Sundsvall
4/10	Uppsala
8/10	Karlstad, Örebro
9/10	Västerås, Linköping
15/10	Göteborg
16, 17/10	Stockholm

20
1993–2013

Tjugo år av sunt förnuft

SKAGEN
fonder